

Domoljub

V Ljubljani, 18. novembra 1936

Leto 49 • Štev. 47

Odločno protestiramo!

Starši imajo pravico in dolžnost zahtevati, da se njihovi otroci v šoli vzgajajo po načelih vere, kateri pripadajo. Katoličani zatorej po vsej pravici zahtevamo, da bodi vzgoja katoliške mladine katoliška in najmanj, kar smemo zahtevati, je to, da šolska vzgoja ne sme rušiti verskih in нравnih temeljev naše vere in ne sramotiti verskega prepričanja. Zadnje čase smo slišali nekatere naravnost grozne stvari, ki si jih dovoljujejo nekateri vzgojitelji naše mladine. Od kraja smo mislili, da so govorice o teh slučajih le plod mladostne domišljije, toda prišlo je tako daleč, da o tem pišejo že časopisi. Zato smemo verjeti, da so ti slučaji resnični.

V listu »Straža v viharju« čitamo, kako je v Mariboru neki profesor dijakom dokazoval, da ni Boga. Rekel je približno tako: Pravijo, da je Bog vsemogočen. Jaz mu bom sedajle kazal eno minuto jezik. Če je res Bog, naj me za to na mestu kaznuje. Če me ne bo kaznoval, je znamenje, da Boga ni. In vpricho dijakov se je ta vzgojitelj obrnil proti razpeli in mu karal jezik. Ko se je po določenem času obrnil proti dijakom, je dejal: Vidite, da me Bog ni kaznoval, kajti Boga ni. Ko smo slišali, da si take stvari dovoljujejo vzgojitelji mladine v boljševiški Rusiji, se nam je zdelo to kar neverjetno in če smo o takih rečeh pisali, so nam naši komunisti dejali, da lažemo. Danes pa imamo že v Sloveniji vzgojitelje, ki so plačani z denarjem katoličanov, pa uporabljajo pri vzgoji katoliške mladine take boljševiške metode.

Katoliški roditelji imajo pravico, da zahtevajo od naše prosvetne oblasti, da ta slučaj preišče in javnost obvesti, kakšno plačilo je dobil ta čudni vzgojitelj naše mladine.

V »Gorenjcu« smo te dni čitali o prečudnih načinih poučevanja petja na gimnaziji v Kranju. Tu je ravnatelj mesto zadržanega profesorja na svojo roko postavil za začasnega učitelja petja nekega človeka, ki je med pevsko uro mladim 12 letnim deklicam razlagal neverjetne stvari. Dokazoval jim je, da Kristus ni Bog, da je bila Marija grešna ženska, da čudežev ni, kakor tudi ni bilo vesoljnega potopa itd. Razlagal jim je tudi, kako se v Indiji mladi otroci ženijo in česa vsega je treba, da mlada deklica postane mamica. To vse so gimnazijke zardale in razdvojenj v sebi pripovedovale po »pevskem« pouku staršem in sošolcem. To je na široko napisano v gori omenjenem listu in podprto z dokazi.

Ali je prosvetni oblasti znan ta slučaj. Pričakujemo, da bo tudi javnost zvedela, kakšen odgovor bo prejel ravnatelj, ki je najel tega »vzgojitelja« in »vzgojiteljs«, ki je na tako čuden način poučeval petje na kranjski gimnaziji.

Tretja reč so naše šolske knjige, ki rušijo v učencih katoliško versko prepričanje. Krški škof dr. Srebrnič je pred nekaj dnevi izdal po-

sebno knjigo z naslovom »Kam to vodi«, v kateri našteva dolgo vrsto verskih zmot in za katoličane žaljivih potvorjenih zgodovinskih dejstev, ki so jih zlasti modroslovske in zgodovinske knjige na gimnazijah prepolne. Tu vam drugoverski pisatelji razlagajo katoliški nauk — kako, si lahko mislimo. Tu vam razlagajo zgodovino Cerkve, papeštva in katoliških ustanov tako, da pogrevajo že tisočkrat ovržene zmote in očitke napram katolištvu kot dognana zgodovinska dejstva. Ne dopušča nam prostor, da bi tu navajali dolgo vrsto grobih zmot in neresnic o katoliški Cerkvi in veri, katere je

pisatelj nabral po učnih knjigah, iz katerih črpa modrost naša mladina.

Dovolj! Prežalostne so te ugotovitve, ki smo jih posneli po omenjenih virih. V interesu dobre vzgoje želimo, da bi se očitki gori imenovanih časopisov izkazali za neresnični. Pozivamo prosvetno oblast, da te slučaje temeljito preišče. Saj zna, če hoče! Saj so pred par leti dali celo iztrgat iz čitank sestavke, ki v njih opisujejo naši pisatelji lepoto slovenske zemlje in slovenske besede. Bodite tudi sedaj energični, ko gre za to, da se reši naša mladina vzgojiteljev — bogokletnežev in pohujšljivcev! Katoličani plačujemo te ljudi s svojimi žulji, zato imamo pravico protestirati in zahtevati, da take razmere enkrat za vselej nehaajo.

Strankarsko politično prerivanje

Ves čas po vojni opazujemo v našem domačem političnem življenju čudno strankarsko prerivanje, ki postavlja prav nečedno luč politično zrelost takozvanih naprednih elementov v Sloveniji. Razdrobili so se po vojni v male stranke, ki jih je pa vezala skupna vez, da so v lepi edinosti pobijali težnje večinske slovenske stranke. Te male stranke je rodila v življenje želja po osebnih koristih in mandatih. Značilna poteza na vseh teh stranicah pa je bila ta, da so se prerivale za oblastniki v Belgradu in jim v vsakem primeru brezpogojno služile, če so jih pozvali v službo. Vsaka od teh malih strank je vedela, da sama iz svoje moči ne more računati na večino slovenskih volivcev. Vedele so tudi to, da vse skupaj ne morejo potegniti večine slovenskih volivcev za seboj. Njihov program je bil tuj jedru slovenskega ljudstva, to je našemu podeželju. Prepričane so bile, da se ne morejo opirati na moč organiziranega naroda, marveč morejo politično živeti le po milosti Belgrada. Zato so bili vsi ti politični samopašneži centralistično usmerjeni in so ob vsaki priliki pokazali tudi v dejanju, da odloča v vsem in povsod centralna oblast v Belgradu. Prav iz teh razlogov so bili najbesnejši nasprotniki samoupravnim težnjam Slovencev in Hrvatov. Dobro so se zavedali, da bi v državi, urejeni po polnih samoupravah, izginili v političnem življenju Slovencev in Hrvatov, kakor izgine kaplja vode v morju. Centralizem in centralistično urejena država sta jim bili rešilni bilki. Do skrajnosti so bili iznajdljivi, da prikažejo svoje naziranje mogočnjakom v Belgradu kot edino državotvorno in nacionalno med Slovenci in Hrvati, to da edino je v korist države in državne skupnosti. Zahteve hrvatskega in slovenskega naroda pa so protidržavne in vodijo v svojih skrajnih ciljih v razpad države.

Iz te miselnosti se je rodilo vse nasilje, ki je zavladalo zdaj hujše, drugič malo milejše

po Sloveniji in po Hrvatski. Politični krogi v Belgradu, ki so za vsako ceno hoteli obdržati svojo nadoblast v državi, so te svoje hlapce po Hrvatski in Sloveniji kaj lepo gledali in jim rade volje prepustili, da so se razbohotali po teh pokrajinah v vsej svoji strastnosti in strankarski zaslepljenosti. Zahteve po polni samoupravi Slovencev in Hrvatov je pobijal oficijelni Belgrad, čeprav dostikrat bolj premišljeno in zato tem uspešneje, kakor njihovi trabantje v prečanskih krajih. Eni kot drugi so pa delali, ne po vidikih splošnih državnih koristi in zadovoljitve ljudstva, marveč iz najsebičnejših osebnih razlogov. Oficijelni Belgrad je hotel za vsako ceno vladati in si s tem zavarovati za dolgo dobo let svoje koristi, ki so bile prav v ozkem sročstvu z državno blagajno. Njihovi priskledniki po naših krajih so se pa tresli za drobtine, ki so padele z mize belgrajske čaršije, pa so jim zato po suženjsko vdano služili. Ti ljudje niso bili dostopni za nobeno pametno besedo. Pustili so, da je v potokih teklen denar iz naše dežele. To so trpeli, ker bi jim sicer oblast zdrknula iz rok. Dali so celo sami preračunati, koliko denarja gre letno iz naše dežele in se več ne vrne v naše blagajne. Prišli so po svojih računih do lepe vsote 200 milijonov dinarjev letno, kar je seveda mnogo prenikzo. Lastni računi so jim tako rekli, vendar so bili še naprej prostovoljno udinjani centralizmu in izkoriščevalni politiki belgrajskih porodic. Slo je pač za oblast in za ceno oblasti so bili pripravljeni storiti vse. Načelom jim ni bilo treba služiti in se tudi ne zanje boriti, ker jih niso poznali in ne imeli. Pač, eno načelo so imeli: Služiti drugim za vsako ceno, četudi proti lastnemu ljudstvu.

Od časa do časa so bili v svoji oblasti ogroženi. Takoj so postavili svoje prejšnje zamisli na glavo in se lovili za onimi, o katerih so upali, da jim pride oblast v roke. Če so jih ti sprejeli, so jim zopet služili. Pa le tako

dolgo, dokler so jim dajali drobtinice in so jim mogli dajati koristi s svoje bogato obložene mize. Ko so padli z oblasti, so zopet gledali na razne strani, dokler se niso ujeli za drugega oblastnika, ki jim je vsaj z zapečkan pustil priskledovati pri oblasti. Tako so šli prvi te strani skozi razne razvojne dobe v povojni naši politični zgodovini, pomagali so ustanavljati centralizem in ga izvrševati, potem so krenili, ko je kazalo, na skrajno levo, ker jih prejšnji mogočnjaki niso več potrebovali. Ko so se tukaj znašli, so pljunili na vso svojo preteklost, pa so bili med novimi zavezniki zopet najhujši rogovileži.

Pršla je diktatura in z njo je zgrinilo upanje, da bi z Radičevci in Pribeževci prišli na svoj račun. Zopet so napravili obrat in se ponudili za opornike diktaturi. In res, postali so njeni rabeljski izvrševalci.

Kolo časa se suče in se je zasukalo tako, da je šlo preko njih. Nastopila je nova doba, v kateri ni bilo več prostora za stranke, ki so bile nosilke strankarsko absolutističnega režima. JNS, to je mešanica vseh mogočih strankarskih koristolovcev, je začela hirati, kakor jetični človek v jeseni. V novi dobi je to politično skrupulacelo izgubilo vsak pomen. Noben resen človek več ne misli, da bi bila ta stranka še potrebna, kaj šele, da bi zopet prišla do oblasti. Nova doba terja z vso resnostjo, da se čim preje uredi notranje-politična vprašanja. Vlada je prevzela nase to veliko nalogo, da s svojimi ukrepi pripravi mirno in pravično sožitje Srbov, Hrvatov in Slovencev. To mirno sožitje je motila centralistično urejena država, ki je Srbom, Hrvatom in Slovencev odvzela svobodno izživiljanje svoje narodne samobitnosti. Oblekla jih je v prisilni jopič, da niso mogli svobodno dihati in živeti, kakor bi hoteli. Iz te zavesti je zrastle odpor, ki je oviral naravno življenje države. Novi režim pa hoče zdravo življenje in zato tudi hoče odstraniti vse, karkoli je na poti zdravemu napredku države. V kratki dobi novega režima je kar na enkrat postalo vsem centralistom, tudi tistim, ki so bili doslej slepi, jasno, da je treba Hrvatom in Slovencev dati, kar jim po naravnih zakonih gre. Vsi, brez izjeme so začeli priznavati, da je treba predvsem rešiti hrvaško vprašanje. Z drugimi besedami, povedano, da je treba Hrvatom dati toliko pravice, da bi bili zadovoljni in začeli dejansko sodelovati v upravi države. Seveda je s tem mišljeno tudi to, da je treba tudi vpoštevati samobitnost Slovencev. S tem država ne bi bila ogrožena, marveč še bolj okrepljena. Če dobijo vsi, kar jim gre, vsak svoje pravice, bodo vsi zadovoljni in bodo vsi iz ljubezni sodelovali v življenju svoje države. Petnajst let je bilo treba čakati in se boriti, da si je to spoznanje priborilo veljavo pod svetlim soncem.

Pretekle dni so listi poročali, da se je takozvana srbška opozicija zedinila v tem, da je treba državo postaviti na druge temelje, da bodo tako vsi zadovoljni, tudi Hrvati. Vemo dalje, da vodilni hrvaški krogi ne stojijo več tako ob strani, marveč da imajo zveze z vladnimi krogi. In še to smo brali, da je bil pred par dnevi voditelj hrvaškega narodnega gibanja sprejet v avdienci pri regentu princu Pavlu. Kaj sta govorila, je seveda javnosti prikrito. Lahko si pa mislimo, o čem je govoril voditelj hrvaškega narodnega gibanja. Velika politična vprašanja, ki se tičejo države, Hrvatov in Slovencev, so se začela premikati z mrtve točke. Stvar gre naprej. Morda bi vse to primerjali potočku, ki žubori proti

Pojasnila k uredbi o razdolžitvi

Kaj je s prvim obrokom?

Po pravilniku, ki je izšel k uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov, bi morale denarne ustanove pozvati dolžnike do 20. novembra, da takoj plačajo Priv. agrarni banki svojo prvo anuiteto (obrok). Obenem bi morale te ustanove poslati Priv. agrarni banki seznam tako zvanih svojih dolžnikov.

Izkazalo se je, da se dejansko to ne da izpeljati, ker niso še izvršena potrebna predela. Strah pred tem plačilom je tudi upravičeno velik. Vsak dolžnik bi moral plačati 10.60 odstotkov svojega dolga. Tisti, katerim se zniža za 50%, t. j. tisti, ki dolgujejo samo pod 25.000 Din, bi morali plačati 10.60% od polovice svojega dolga; drugi pa prvi obrok od celega. Računati smemo, da bi plačali slovenski kmetje tako 20. novembra okroglo 50 milijonov Priv. agrarni banki.

Kot sedaj vse kaže, bo ta rok podaljšan. Nekateri delajo na tem, da bi se celo uredba izpremenila. Očitnega do danes še ni nič. Morda je le to gotovo, da bo 20. novembra malo kdo, ki bi v resnici ta svoj prvi obrok plačal. Kako bo s to stvarjo nadalje, bomo obveščali.

Prošnje za znižanje

Zadnjič je »Domoljub« poročal, da rok za vlaganje prošnje za znižanje dolgov še ne teče. Sedaj pa je že izšel pravilnik, ki določa, kako se ceni vrednost zemljišč in zato velja tudi rok za te prošnje do 31. decembra t. l. »Domoljub« bo prinesel vzorec za tako prošnjo. Prošnjo bo treba vložiti na sodišču. Za sestavo te prošnje ne bo treba advokata, mogel bo to večinoma vsakdo sam napraviti. Če ne bo mogel do tistega dne, ko bo vložil prošnjo, spraviti skupaj vse potrebnih prilog, mu bo sodnik mogel določiti kasnejši rok, ko bo te priloge moral prinesiti.

dolini in teži, da se s drugimi studenci združi v reko. Tako je tudi s temi našimi notranjimi vprašanji. Ni mogoče več nazaj. Nevzdržno in po sili razmer, moremo samo naprej. Kdor bi se upodobi rešitvi tega vprašanja ustavljal, bo pomandran. Vprašanja se bodo zadovoljivo rešila, ker se morajo rešiti.

To slutijo tudi naši politični nasprotniki v Sloveniji. Nastopil je zanje zopet čas — za te breznačelne, veterinarske duše, ko so se zopet začeli loviti na vse strani. Že leto dni opazujemo, kako prejšnji najvnetejši centralisti željno upirajo oči v Zagreb. Tja hodijo prosjačiti, da bi jih sprejeli za svoje zaveznike. To delajo celo kandidati in najglasnejši kričarji pri lanskim Jevtičevih volitvah. Lani so še kričali, da pomeni: »Živio Maček« vele-izdajo, danes se plazijo po Zagrebu okoli njegovega stanovanja, da bi jih milostno pogledal in jim dal varno streho.

To je delo enega dela opornikov centralizma. Drugi del, to je okolica bivšega ljubljanskega župana in kasnejšega bana dr. Puca in še nekaterih drugih, pa zopet slovesno zatrjuje, da prav za prav niso bili nikdar JNS-arji. Tudi oni se hočejo breznačelni, kakršni so vedno bili, rešiti na kako bruno, ki bi se zanj oprijeli v nemirnem političnem morju. Po brodolomu JNS-arske ladje iščejo zaveznikov med vrstami onih, ki skušajo doseči sporazumno ureditev države med Slovenci, Hrvati in Srbi. Značilno je to, da jih ni prav nič sram, ko pljujejo na svojo preteklost; kar

Kako je s poroki?

Mnogi vprašujejo, kaj je s tistimi dolžniki, od katerih ni že sedaj ničesar dobiti, pa imajo poroke. Po uredbi je porok takoj plačnik, če se ga opozori na plačilo. Če tedaj upnik terja od poroka plačilo, ga tudi lahko izroči Priv. agrarni banki. Pri naših posojilnicah je porok ne samo porok, ampak tudi plačnik. Ta obveznost velja 30 let. Ta obveznost je gotovo težka in za marsikaterega nemarnega dolžnika bodo sedaj morali plačevati poroki.

Obdavčeni dohodki

Nekatere še vedno moti beseda obdavčeni dohodki, ko se določa, kdo je kmet. Poudarjamo, da ne gre tu za to, koliko davka kdo plačuje od obrti in koliko iz kmetijstva, ampak za to, koliko so dohodki od obrti ali od kmetijstva, od katerih plačuje davek. Po dohodkih tedaj, ki so davku podvrženi, bo določiti, ali se koga smatra za kmeta ali ne. To pa mora biti navedeno v potrdilu občine, katera bo spet morala dobiti vse te podatke od davčnega urada.

Zasebni dolžniki

Tudi te opozarjamo, da je že izšel pravilnik, po katerem je določeno, kako se napravijo nove zadolžnice ali obveznice za stare dolge. Predpisano je posebno besedilo za to prevzemanje. Za danes naj priprosmo le to, da bo v slučaju, če ne pride med upnikom in dolžnikom do sporazuma, odločalo sodišče.

Popravi!

V zadnjem »Domoljubu« je tiskovna pomba, ki jo je že vsak lahko sam spoznal kot pomoto. V 4. odstavku 1. kolone na prvi strani je stavek, ki ga je treba takole razumeti: »Dohodki iz kmetijskih gozdov« torej ne dolgov) se smatrajo kot dohodki iz kmetijstva.

z drznim čelom se skušajo otresti preteklosti in se pokazati v novi obliki javnosti in novim zaveznikom.

Tako vidimo, da je rodila politika sedanjih vlade presnavljanje političnih činiteljev na vseh področjih javnega življenja. Njena odkrita in možata pot: loči duhove. Njeno delo za državo in pomirljivost državnega življenja je pognalo z notranjo nujno vse politične sile za seboj. Stranke in stranke morajo z barvo na dan. Vsi se odreka centralizmu. Zdi se, da bodo začeli kmalu vsi tekmovali med seboj, kdo je večji proticentralist. Vlada in stranka, na katero se vlada opira, pojeda mirno svojo pot, v zavesti, da vršita veliko delo v korist državne skupnosti in v korist Slovencev, Srbov in Hrvatov. Mi, ki smo od začetka ostali zvesti svojim načelom in svojemu programu; mi, ki smo bili načelni nasprotniki centralizma in načelni zagovorniki ureditve države v smislu polnih samouprav, imamo pri tem svojo veliko zadovoljstvo. Morda bo treba čakati še nekaj časa, da se naša načela v polni meri uveljavijo v življenju države. Danes pa ni več nobenega dvoma, da se bo to izvršilo in v tem je naše veliko zadovoljstvo. Stranke in stranke, v katere so razcepjeni naši politični nasprotniki, naj se pa še naprej prerivajo in naprej love za rešilnimi pomagali, saj drugega ne morejo storiti. To je bistvena lastnost vseh breznačelnih ljudi, ki jim je edina skrb koristolovstvo in košek oblasti na tuj račun.

Obrtniki!

Dne 29. novembra bodo volitve v naš stanovski parlament, v Zbornico TOI. Volite vsi našo listo, ki ima na svojem programu skupnost slovenskega gospodarstva in ki nam daje največ jamstva za uspešno delo in odpor proti centralizaciji, kar nas je dozdaj stalo milijone in milijone.

Naš skupni gospodarski parlament je stvarjen po načinu popolne avtonomije posameznih odsekov, v finančnem oziru pa temelji na tem, da naj gospodarsko močnejši odsek podpira gospodarsko šibkejšega. To se jasno razvidi iz spodaj navedenih števil.

Obrtniki! Ne verujte vabam nasprotnikov, ki imajo na programu samo ločene zbornice in to pogrevaajo že leta in leta; to vprašanje je pri nas že rešeno.

Propaganda za ločene zbornice je razbija našo skupnost in podrejevanje centralni zbornici v Belgradu, ki je začela delovati šele po vojni in nima nobenih izkušenj, dočim naša skupna zbornica deluje že 80 let. Ločene zbornice bi nas popolnoma centralizirale in naš obrtni razvitek potisnile za 50 let nazaj.

CVIČEK pravi dolenjaki dobite v Centralni vinarni v Ljubliani.

Nasprotniki trde, da bodo samostojne zbornice veliko cenejše ter da bodo delale le za obrtnike, češ, vse ostale veje gospodarstva so nam nasprotne. — Mi pa trdimo, da imamo vsi gospodarski sloji enake želje in potrebe (davki, socialne dajatve, carine, železniške tarife, trgovske pogodbe itd.). Vse to, kar spada v delokrog zbornice, naj se enotno in sporazumno razpravlja in sklepa, saj imamo pri tem vsi enake interese. Pri tem pa se delo tudi za štirikrat poceni, ker bi se v drugem slučaju morala ena in ista stvarina štirikrat obravnavati.

Ali se nam obrtnikom v skupni zbornici dobro godi in ali dobimo od zbornice od vplačanih prispevkov dovolj nazaj povrnjenih? Poglejmo naslednje številke, ki temeljijo na

lanskem proračunu Zbornice za TOI! Po natančnem izkazu v proračunu so bili prispevki, ki so jih obrtniki vplačali, in zneski, ki so se specijelno za obrtni odsek izdali, naslednji:

Zbornični dohodki so znašali ca 3.000.000 dinarjev. K tem so prispevali na dokladah in taksah:

trgovina	Din 900.000 (30%)
obrt	" 570.000 (19%)
industrija	" 1.230.000 (41%)
gostinstvo	" 300.000 (10%)

Izdatki pa so bili z ozirom na prispevke:

1. Osební stroški skupni Din 1.630.000.
na osebne stroške odpade, ker šteje obrtni odsek ca 20.000 obrtnikov, najmanj ena tretjina od gornje vsote Din 543.000.—

2. Stvarne potrebščine:

potnine, pis. potrebščine, poštnine, brzojavi, telefon, vzdrževanje zbor. palače itd. 552.000 Din, od tega 1 tretjina za obrt " 184.000.—

3. Prispevki in ustanove:

a) nadaljev. šolam 150.000 Din manj za tr. gr. šolo 25.000 Din " 125.000.—

b) stanovskim organizacijam 20.000 Din, od tega 1 četrtina " 5.000.—

c) strokovni tečaji 120.000 Din od tega za obrt " 90.000.—

d) za strokovne domove in zavetišča 15.000 Din, od tega polovico " 7.500.—

Ustanove: Učencem srednje teh. šole " 11.000.—

Prispevek Pokojninskega sklada 143.000 Din in prispevek za pokritje primanjkljaja 44.000 Din je skupno 187.000 Din, od tega eno tretjino " 62.000.—

Dotacija sklada Kralja Aleksandra za onemogle bivše pripadnike ZTOI 25.000 Din, od tega dve tretjini ca " 18.000.—

Za volitve 100.000 Din, za obrtnike polovica " 50.000.—

Izredno: Obrestovanje in odplačilo dolga za zbor. poslopje 160.000 Din, od tega najmanj ena četrtina " 40.000.—

skupaj Din 1.136.000.—

ali dobro tretjino vseh izdatkov.

Obrtniki smo plačali 570.000 Din, prejeli pa smo okrog 1.140.000 Din. Potemtakem smo več prejeli kot plačali 570.000 Din ali polovico več.

Ker smo prispevali obrtniki z 8% zborničnini dokladami, kar je dalo okrog 400.000 Din,

Slovenski dom

JE NAS CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM CITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MESEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROČITI »SLOVENCA«, JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PISITE NA DOPISNICO UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ ŠTEVILKE LISTA NA OGLED.

Odpravite zobni kamen!

Rešite se skrbi!

Vsako jutro — vsak večer vzemi

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI IZDELEK

bi se tedaj izdatki za obrtni odsek za gori navedeni znesek morali kriti točno z 28% dokladami. Pri tem pa ni vpošteto, da je skupno gospodarstvo odstotno dosti cenejše kot bi bilo sicer ločeno, zaradi česar bi se dvignili stroški vsaj za 10%. Tako bi morali obrtniki prispevati z okroglo 40% dokladami pri ločenih zbornicah, ako bi se hotelo doseči sedanji efekt.

Obrtnikom priporočamo, da volijo naslednje kandidate:

Okraj Ljubljana — mesto: Ogrin Ivan, stavbenik, in Urbas Miroslav, mesar.

Okraj Brežice: Kralj Andrej, sodar (namestnik Kozole Martin, žagar).

Okraj Kamnik: Belcjan Boštjan, zid. podjetnik (namestnik Koprivnikar Emil, mizar).

Okraj Radovljica: Cufar Andrej ml., mizar (namestnik Planina Lovro, dežnikar).

Okraj Logatec: Rebek Josip, ključavničar (namestnik Pavliček Josip, tiskarnar).

Okraj Dol. Lendava: Litrop Stefan, čevljar (namestnik Jalšovec Franc, pek).

Centralni volilni odbor.

Tudi mladina na Kitajskem se organizira. Na sliki vidimo kitajske skavte.

Mladi angleški kralj je te dni prvič nastopil pri otvoritvi angleškega parlamenta.

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

d Knez-namestnik Pavle si je ogledal v torek, dne 10. novembra, narodni muzej v Ljubljani. Na poti v Ljubljano je knez-namestnik ogledal tudi zgodovinske znamenitosti v cerkvi Črnogrob pri Škofji Loki.

d Za novega poveljnika 1. plan. polka v Škofji Loki je imenovan polkovnik g. Ivan Markulj.

d 70-letnico je praznoval te dni ugledni posestnik in veletrgovec z vinom v Komendi g. Andrej Mejač. Kolikor kapljice, toliko let... Živel!

d V posebni avdienci je sprejel papež Pij XI. ljubljanskega škofa dr. Rožmana in krškega škofa dr. Srebrnič.

d 70 letnico je praznoval te dni znani ljubljanski pevovodja mojster g. Matej Hubad. Ob tej priliki je bil v Filharmonični dvorani lepo uspeli koncert, v katerem so sodelovala razna ljubljanska društva.

DOMAČE NOVICE

d Blagoslovitev nove sastave Prosvetnega društva Ljubljana je izvršil 15. novembra 1936 v ljubljanski frančiškanski cerkvi g. kanonik dr. Kimovec, ki je v lepem govoru podarjal, da moramo biti dobri Slovenci, zvesti svojemu jeziku in svojim narodnim izročilom, dobri jugoslovanski državljani, pa tudi vdani sinovi Cerkve in pristaši Kristusa, ki naj nad nami gospoduje. Zastavi je betoval odvetnik dr. Ivo Česnik, botrinila pa je ga. Minka Sfiligojeva. Po službi božji je bila v Unionu svečana akademija, pri kateri je bilo navzočih do 4000 ljudi. Prosvetnemu društvu je poslal brzojavno častitko tudi notranji minister dr. Korošec.

d Slomškova proslava so imeli ono nedeljo v Smarju pri Jelšah. Od 16 nastavljenih učiteljev in učiteljic so prišle k proslavi tri. Če bi Slomšek ne bil preselil sedeža lavantinske školje v Maribor, bi v Smarju najbrž ne bilo slovenske šole.

d Novo ustanovljena podružnica Priviligrane agrarne banke, ali na kratko PAR, je prišla poslovati 15. novembra v tretjem nadstropju ljubljanskega nebotičnika. Ta podružnica bo vodila prevzem kmetijskih dolgov in skrbela za odplačevanje istih.

d Zanimiv deček. V Mostanju imajo 5 letnega dečka Meha Foliča, ki se je že tako mlad izkazal kot izreden računar. Vsako računsko nalogo reši takoj, mnogo prej, preden jo zastavljačec sam izračuna na papirju. Fanta bo do sedaj uporabil, da bo nastopal v kinu v korist revnih otrok. Zanimivo je, kako so v fantičku odkrili tak talent. Pri njegovem očetju je stanoval mlad dijak, ki se je pogostokrat učil matematiko na pamet in zraven glasno. Meho ga je večkrat poslušal in ga sproti opozarjal, kaj je bilo napačno. Fantič pa ne zna niti pisati niti brati. Sedaj je v Zagrebu v reji pri vdovi pokojnega Stjepana Radiča. V Zagrebu vzbuja mali deček veliko pozornost.

d Delavske stavke niso kar take. Prav zanimivo so podatki, ki jih je zbrala zagrebška trgovska zbornica o posledicah stavk, ki so bile letos v navski banovini. V skoraj desetih mesecih je bilo 186 stavk, na vsak me-

sec povprečno 19 stavk. Samo v Zagrebu jih je bilo ta čas 41. Stavkalo je 23.648 delavcev, ki so izgubili 456.355 delovnih dni ali 4 milij. 153.355 delovnih ur. Izgubijene delovne ure, preračunane v denar, bi dale približno 14 milijonov din. Če pa dodamo zraven še izgubo, ki jo je imel podjetnik, dalje izdatke delavcev za dnevno življenje, potem dobimo veliko številko 23 milijonov din.

d Splavi cenejši kot lastna železnica. Podjetje Šipad, ki ima lastno železnico, je začelo v zadnjem času prevažati les v splavih, mesto po železnici, ker so splavi cenejši. Splavi gredo iz Sane v Uno, po tem pa po Savi v Beograd. V enem splavu je okoli 100 kubičnih metrov lesa. S splavom velja prevoz vsakega kubičnega metra okoli 26 din, dočim velja po železnici okoli 140 din. Na vsakem splavu so 3 do 4 ljudje. Do Beograda potrebuje splav 15 do 18 dni.

d Občina, ki se je sama izdala oblasti. Kar 6000 Din kazni je dobila občina Subotica, ker je skozi 50 let brez dovoljenja vodila svoji dve podjetji, namreč klavnico in plinaro. Oblast sploh ne bi prišla na to, kajti za tako staro klavnico pač nihče ni povpraševal po dovoljenjih. Ko pa je občina le uvidela, da bi bilo mnogo boljše, če bi imela dovoljenje, se je obrnila na okrajno glavarstvo za dovoljenje. Tako pa je oblast zvedela za nekaj, o čemer prej sploh niso pomišljali. Sledila je kazen, poleg tega pa je oblast tudi odklonila obrtnico za klavnico, ker ne odgovarja zdravstvenim predpisom. Klavnica je namreč v takem stanju, da je varnost življenj odjemalcev mesa iz te klavnice nezaščitena.

SCLOVENEK

JE VODILNI SLOVENSKI KATOLIŠKI DNEVNIK. PIŠE V DUNU KATOLIŠKE AKCIJE. STANE NA MESEC 25 DIN. PIŠITE, DA VAM POSLUJE NEKAJ ŠTEVIL BREZPLAČNO NA OGLED. NASLOV: "SLOVENEK", LJUBLJANA, JUGOSLOVANSKA TISKARNA.

d V Zagrebu so začeli stavkati tudi lesni delavci in zahtevajo novo pogodbo, veljavno za vse. Njihove zahteve so zvišanje plač in uvedba 8 urnega delovnega dneva, dočim zahtevajo podjetniki 10 urno delo. Lesni trgovci pa so vse zahteve, ki se tičejo povišanja plač, odbili. Oboji pa so se obrnili na bana dr. Ružiča in ga prosili, naj razpiše v tej zadevi javni razgovor.

d Kake se fantje ukrotili tekmece. V Derventi v Bosni so fantje ukrotili svojega tekmece pri dekletih na način, ki je podoben lovu na divje slove. Mladi Nenad je imel komaj 20 let, pa je znal mešati štrane vsem fantom in oženjenim. V tem se zdi, da se je že tako izveščal, da je sklenil že veliko zakonov in razdvojl mnogo zaljubljenecov. Zato so mu fantje postavili pod oknom, kamor je hodil vasovati, past. Skopali so namreč jamo in jo pokrili s tenko plastjo. Ko je Nenad stopil pod okno, se mu je vdrla pod nogami in padel je v jamo. Prikočili so fantje in jamo pokrili s deskami. Revel je moral v

mrazu prestati vso noč v jami. Rešili so ga šele ljudje, ki so slišali njegovo obupno klicanje.

d Kadar se kmetje udarijo. Nad 30 kmetov v Novskem Sigecu se je te dni udarilo. Sprva so se stepli le neki trije, potem pa so posegli med nje ostali, da se je razvila prava bitka. Posledice so bile hude in nenavadne. Razbili so tri hiše, mnogo ljudi pa ranili. Enega pa so zvezali in vrgli v reko, da ga še niso našli. Najbrž je utonil, če se mu ni posrečilo na kak način rešiti se vezí.

d Most preko Save pri Zagrebu zgradi tovarna vagonov v Slavonskem Brodu. Most bo dvojen in bo dolg 306 metrov. Prav zanimivo je, da so doslej naše mostove mogle graditi le tuje družbe, domače niso mogle priti v poštev, ker so tuji brez carine uvažali material, ki je bil potreben za gradnjo mostov. Delo bo trajalo 2 leti. Vez material, s katerim bodo most zgradili, bo domač. Tovarna vagonov v Slavonskem Brodu bo za dve leti lahko zaposlila mnogo več delavstva, kakor pa ga ima sedaj.

d Za več kot pol milijona dinarjev živine so pokupili Italijani na zadnjem živinskem sejmu v Križevcih.

d Na pomlad prično zidati palačo banske uprave v Splitu.

d Poslovne knjižice za pomočnike. Na vprašanje ali lahko dobe osebe, ki so končale štiri razrede srednje ali podobne šole, takoj poslovne knjižice kot trgovski pomočniki, je ministrstvo za trgovino in industrijo izdalo tole pojasnilo: Ker so štirje razredi srednje šole po določbah obrtnega zakona enaka dokončani učni dobi in enemu letu zaposlitve, se morajo takim osebam, če hočejo postati trgovski pomočniki, takoj izdati na njihovo zahtevo tudi poslovne knjižice.

d Sprememba občinske meje. Na predlog notranjega ministra dr. Korošca so kr. namestniki podpisali ukaz o izločitvi naselbin župeleške in vrhoveške, občine Dobova in priključitve občine Kapela k brežiškemu okraju.

d Zveza fantovskih odsekov pri Prosvetni zvezi v Ljubljani poziva vse okrožne fantovske odbore, ki še niso prijavili svojih delegatov za tečaj, da to nemudoma store. Tečaj bo od 23. do 29. novembra 1936. Prijave je poslati najkasneje do 18. t. m. na naslov: Zveza fantovskih odsekov pri Prosvetni zvezi v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7a-1. Pozneje dosele prijave se ne bodo upoštevale.

d Nad 10.500 ladij je zaplulo v jugoslovanska pristanišča v letošnjem oktobru. Skupna tonaža teh parnikov znaša nad dva milijona ton.

d Za ublažitev brezposelnosti in odpravo prosjačenja je Zveza mest kraljevine Jugoslavije, ki je pred kratkim aborovala na Cetinju, sprejela sledeče zahteve: 1. Radi potrebe izvršitve javnih del občine ustanove prostovoljne delavske edinice, ki bi mesto podpor dobivale zaposlitev. 2. Podpore v gotovini naj se ukinejo in naj se dajejo samo še za deca, kakor tudi onemoglim in za delo nesposobnim. 3. Občine naj na vse moč skrbijo za vzgojo zapuščenih mladine in za ureditev zdravih dečjih zavetišč, kakor tudi za napotitev k delu. 4. Da se zberejo potrebna denarna sredstva za socialne potrebe, naj se pritegnejo k sodelovanju vsi meščani. 5. Občine naj organizirajo osrednji pregled vseh akcij glede podpore ubogih, ki naj skušajo doseči koristno sodelovanje vseh socialnih

ustanov. 6. Da se omogoči uspešno in pravilno socialno delovanje v gornjem smislu, naj se občinam dovoli: a) uvesti in pobirati posebno socialno doklado, b) razpolagati s sredstvi iz bednostnih fondov, katere sedaj upravlja država in banovina. — Tudi kmetijske občine imajo večalimaj podobne težave z brezposelnostjo.

d Kriza je prekoračila vrhunec. Da je kriza v naši lesni industriji že prekoračila vrhunec, dokazujejo številke v proizvodnji bosanske lesne industrije. Bosna je prodala letos od 10 do 15% več lesa kakor lansko leto, zraven pa so se nekoliko zvišale tudi cene. Pravijo, da je sedaj Nemčija najboljši kupec našega lesa, ki ji sledijo takoj ameriške države. Izvozniki pravijo, da so kolikor toliko zadovoljni tudi z izvozom v Italijo, čeprav še ni dokončno urejeno izvažanje v to državo. Trenutno je Italija kar se izvoza tiče na zadnjem mestu. Največ gre v Nemčijo črne borovine, ki jo rabijo pri graditvi čolnov in brodov. Te vrste les so Nemci doslej kupovali v Ameriki, ker pa tam zahtevajo zlato, si je Nemčija poiskala drugje trg. Našla ga je pri nas.

d Boj vajencev s smrtnim izidom. V Zagrebu sta dve delavnici v kleti iste hiše. Še preden so pričeli zjutraj delati, je šel mizar-ski vajenec Ivan Kovač k sosedu vajencu Fr. Bregantu in zahteval, da mu vrne dolg 6 dinarjev. Bregant pa je upnika lopnil s pestjo po nosu, da ga je oblila kri. Kovač je stekel v svojo delavnico, vzel dleto in pritetil nazaj. Bregant ga je hotel že pri vratih zadržati, toda Kovač je skočil kakor ris na nasprotnika in mu dleto zadril v srce. Smrtno ranjen je Bregant skočil na napadalca in ga hotel prijeti. Toda takoj nato ga je napadla omedlevica in poklicali so reševalni avto, ki ga je odpeljal v bolnišnico. Tu pa je nekaj minut kasneje umrl. Ob spopadu je bilo več pomočnikov in vajencev obeh delavnic navzočih, vendar si ju niso upali ločiti, nekateri pa so vso zadevo jemali kot običajno medsebojno lasanje med vajenci.

d Še en fond... Za pospeševanje ovčarstva bo ustanovljen sklad kmetijskega ministrstva za pospeševanje ovčarstva. Dohodki fonda so: 1. Prispevki kmetijskega ministrstva v proračunu državnih kmetijskih zakladov, ki se bodo vsako leto določili med zakladi. 2. Takse, ki se pobirajo po odst. 6. pravilnika o ustroju in delovanju zavoda za proučevanje volne. 3. Zneski, sprejeti za odstop plemenske živine zadržnikom, društvom in odgajalcem, in ki kupljena od sredstev fonda za pospeševanje ovčarstva, in zneski, dobljeni s prodajo živine, nesposobne za plemo, dobljene od zadrug, društev in odgajalcev in zamenjana za odstopljeno jim plemensko živino. 4. Prispevki tekstilnih industrij, katerih višino bo potrdil za vsako proračunsko leto posvetovalni odbor za ovčarstvo. 5. Razni dohodki, kakor so darila posameznih oseb, ustanov itd. Dohodki tega fonda se izdajo po zaslišanju posvetovalnega odbora za ovčarstvo za pospeševanje ovčarstva, v prvi vrsti pa za nabavo potrebne plemenske živine. Fonde upravlja kmetijski minister, izplačilo se pa vrši po nalogu kmetijskega ministra na predlog oddelka za živinorejo.

d Podpora za priužitev angleščine. Ministrstvo za trgovino in industrijo je sklenilo, da bo odobrilo večjo podporo za postrežno osebje v naših gostinskih obratih, zato da bo-

Perilo prati? Ne, temveč negovati!

Ako si hočete dolgo časa ohraniti perilo tedaj ne zadostuje da ga perete kot „navadno“. Perilo je treba pravilno negovati s Schichtovim Radionom. S tem si boste prihranili tudi mnogo težkega dela.

Radion je popoln proizvod za nego perila. Uporaba je zelo preprosta:

1. Raztopite Radion v mrzli vodi.
2. Ko raztopina zavre, kuhajte najmanj 15 minut.
3. Splakujte perilo najprej v topli potem pa v mrzli vodi. Perilo bo ostalo dolgo časa kot novo in bo vedno snežnobelo.

Schichtov RADION

POPOLNA NEGA PERILA

do lahko posamezniki čez zimo odšli v Anglijo in se tam naučili angleško. To je potrebno, ker dotok angleških gostov v naša letovišča stalno narašča.

d Zaradi kuluka se jeze. Kuluk je začela izterjevati zagrebška občina. Hišni posestniki pa so že svojočasno vložili proti temu vlogo na bansko upravo, ki je razveljavila sklep mestne občine. Banska uprava je utemeljila svoj odlok s tem, da ima mesto iz kuluka zbranih že 17 milijonov dinarjev, pa jih še ni porabila v namene, v katere je bil denar zbran. Toda kasneje je vseeno ugodila mestni občini, ki je začela kuluk spet izterjevati. 14 milijonov bi ga morali prizadeti plačati. Spet se jeze.

d Tudi internacionalci je lahko Sokol. Z velikim zanimanjem opazujemo borbe, ki so nastale v Sokolu v Rušah. Bistvo dogodkov je sledeče: v ruškem Sokolu sta nastali dve skupini. Na eni strani so delavci pod vodstvom ing. Tržana, na drugi strani pa stari nacionalisti, o katerih je znano, da z narodnostnim prepričanjem res niso kupčevali. Nacionalna skupina je označila svojo protiskupino z marksistično ter je opozorila na to tudi nadrejene sokolske kroge. Ti pa so izjavili, da je lahko Sokol v zasebnem življenju — kar hoče. To se pravi, da je lahko tudi internacionalist. Ta izjava nadrejenih sokolskih krogov je ruške Sokole-nacionaliste hudo priza-

dela. Niso vedeli, kaj naj store: s svojo nasprotno skupino niso hoteli biti v enem in istem društvu, izstopiti pa tudi niso hoteli, ker so bili oni dejanski tvorec in ustvaritelj ruškega Sokola. Iz te zagate so se rešili na ta način, da so prosili mariborsko Sokolsko župo, naj jim dovoli članstvo v sosednem, t. j. selniškem Sokolu. Stare ruške Sokole je torej izrinila nova skupina, ki jo podpira tudi poslanec Krejči.

d Dragocena knjiga. Tri milijone dinarjev vredno knjigo hrani sarajevski muzej. To je tako imenovana »Sarajevska Hagada«, bogato poslikana stara judovska nabožna knjiga. Dragocena je zaradi tega, ker je redek primer judovske nabožne knjige s slikami, kajti judje običajno niso poslikavali knjig. Sarajevski muzej jo je kupil pred 40 leti od neke židovske rodbine v Sarajevu.

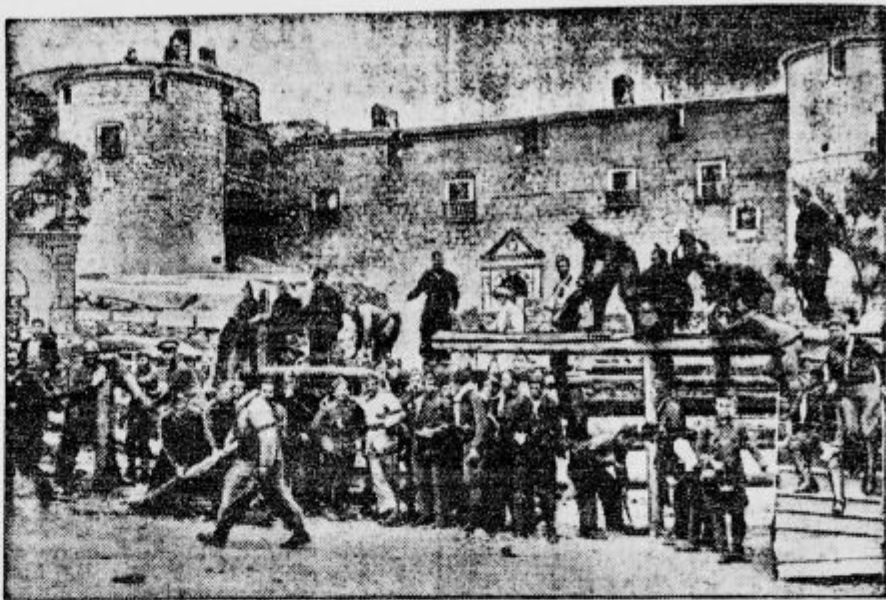
d Tudi podjetnik naj stori svoje. V premogovniku blizu Čakovca se je pred dnevi dogodila nesreča. Sesul se je strop in težko poškodoval dva delavca. Zaradi tega so delavci stopili v stavko in zahtevajo, da lastnik izboljša varnostne naprave in poviša mezde. Povrh bednih mezd pa je lastnik zadrževal rudarjem tudi plače.

d Iz časov, ko so mrtvi dajali večino JNS. Volivni imeniki v občini Blato na Korčuli so bili taki, da so že daleč na okoli prišli v pregovor, čeprav se je po njih odločevala

usoda celega otoka. Kljub temu, da so vsi vedeli, da je v njih vpisanih veliko Korčulanov, ki so že zdavnaj umrli ali pa se 'zselili in si pridobili že celo drugo državljanstvo, ki so ob vsakih volitvah vsi glasovali, jih pod nobenim dosedanjim režimom ni bilo mogoče popraviti, najmanj pa pod Jeftičevim, kateremu so tik pred popravo še dobro služili. Sedaj pa so jih temeljito popravili, pa so morali šteti 1842 volilcev, ki jih ali sploh ni več med živimi ali pa že zdavnaj ne na Korčuli. Popravili so tudi volivne imenike v občini Korčula in Velaluka, kjer so šteli več sto neupravičenih vpisanih volivnih upravičencev. — Tudi v Sloveniji je še nekaj takih ali vsaj podobnih volilnih imenikov.

d Učitelju sta življenje rešila. Eno preteklih noči se je pripetil zanimiv slučaj na slovensko-avstrijski meji pri Gornji Radgoni. Preglednik finančne straže Božič je imel okrog polnoči službo na mostu čez Muro, ki spaja našo in avstrijsko državo med Radgono in Gornjo Radgono. Naenkrat je z avstrijske strani zaslišal nemške klice na pomoč. Božič je takoj pobegnil na drugo stran mosta, zbudil tam avstrijskega finančnega stražnika, ki ponoči nima službe, in je z njim odhitel v smer, odkoder je slišal klice na pomoč. Po krajšem iskanju sta našla neznanega človeka, ki je nezavesten ležal v vodi. Takoj sta ga izvlekla iz vode in ga z umetnim dihanjem spravila k zavesti. Bil je učitelj Adolf Kraner iz Radgone, ki je pri padcu v graben udaril z glavo ob kamen in se hudo poškodoval. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico. Kraner se je vračal od predavanja, v temi je pa padel v graben, kjer bi gotovo umrl, če ga ne bi pravočasno rešila naš preglednik Božič in pa avstrijski finančni stražnik. Ponesrečeni učitelj se je šele pred par dnevi poročil.

d Plin sovražnik dreves. Čuden pojav so opazovali zadnja leta v Zagrebu. Skoraj vsi drevesni nasadi so naglo hiral ali pa tudi naglo odmrli. Prišli so do prepričanja, da propadajo drevesa zaradi plina, ki ga je sicer le v manjših količinah, ki so za človeka nenevarne, vendar uničuje korenine dreves.

Komunisti grade barikade v glavnem mestu Madridu.

IZ DOMAČE POLITIKE

d »Združena opozicija«. Belgrajska združena opozicija se bo najbrže razširila in bo sprejela v svojo sredo še socialistično skupino prof. Nedeljka Divca. Pod tem imenom pa se skriva tudi Dragoljub Jovanović, ki je prejšnje čase veliko govoril in potoval, a se ni mogel usidрати med združeno opozicijo prav radi svojega marksistično barvanega programa, ker je temu na tihem, a vztrajno nasprotno dr. Maček. Ta dva in še nekaj drugih bi radi vstopili v združeno opozicijo kot posebna skupina, torej kot poseben sestavni del.

d Zakaj vse morajo posredovati. Poslanec JRZ dr. Šemrov je posredoval v ministru za pošto, brzojav in telefon, da se na področju ljubljanskega poštne ravnateljstva preneha z navado, ki jo je uvedla JNS, ki je premeščala uradnike iz kraja v kraj brez

pravice na potnino in selitvene stroške ter po zakonu pripadajoče dnevnice. G. poslanec je dobil zagotovilo, da uradnike na ljubljanskem poštne ravnateljstvu ne bodo smeli siliti, naj podpišejo izjavo, da se odrekajo potnini, selitvenim stroškom in dnevnicam, ki jim po zakonu pripadajo.

d Zadnjo nedeljo so bile občinske volitve v Logu pri Brezovici. Od 236 volilnih opravičencev je volilo 81%. Lista JRZ z nosilcem Jarcem je dobila 121 glasov in 16 odbornikov, združni nasprotniki pa 71 glasov in 2 odbornika.

d Zaman se skušali časnikarji vedeti od dr. Mačka podrobnosti o njegovem sprejemu pri knezu-namestniku Pavlu na Brdu pri Kranju. Dr. Maček je izprašal novinarje, če znajo molčati. Ko so mu odgovorili pritrdilno, je dejal: »Jaz tudi!« in se od njih poslovil.

d Voditelj banatskih Madjarov dr. Varadi je pozval Madjare, naj podpirajo vladu dr. Stojadinovića.

d Državni proračun za leto 1937-38 so že izdelali v finančnem ministru. V kratkem bo proračun obravnaval še ministrski svet, nakar ga bodo predložili narodni skupščini. Po tem bi sedilo, da bo narodna skupščina v najbližjem času sklicana in bo poleg proračuna obravnavala tudi dogovor s katoliško Cerkvijo.

d V mlin bo treba. Minister za pošte dr. Kaludžerčič je na konferenci v Bogojni dejal, da je JRZ, pred vsem pa sporazum muslimanov in Srbov v Bosni dejstvo, ki ima za seboj že razne razvojne faze. To je danes narodno pomirjenje ter pomeni več, kakor pa strankarski sporazum. Dočim je Boško Jevtič skrbel, da poišče kraje, kjer naj bi se postavila koncentracijska taborišča, ali na desni ali pa na levi strani Drine, se na drugi strani mi z dr. Stojadinovičem na čelu trudimo, da poiščemo posamezne kraje v državi, kjer naj bi se zgradile tovarne. — Končno je minister dr. Kaludžerčič izjavil, da sedanja vlada ne želi odbiti Hrvatov. Pripravlja se sodelovanje s Hrvati. Svoboda je dobro prišla tudi Hrvatom. Čeprav obstoji zakon, po katerem se morejo tudi brez sklepa sodišča ljudje aretirati in internirati, se mi tega zakona nismo posluževali. Mi pravimo:

Ko je na Poljskem Rydz-Smigly postal maršal, je po varšavskih ulicah krenil tale sprevod.

Te zakone bomo izmenjali, toda tega nečemo storiti sami, temveč skupno s Hrvati. Zato nam je všeč, da so se Hrvati politično organizirali, ker se nam bo tako lažje sporazumeli. Dosegli smo, da postopoma povrnemo zaupanje Hrvatov v državno upravo, toda, kdor hoče in želi v mlino mleti, mora v mlino! Kdor pa hoče delati in krojiti zakone, mora v skupščino!

d Desetletnica Pašičeve smrti bo letos 10. decembra. JRZ se bo spominjala znamenitega politika in voditelja bivše srbske radikalne stranke na posebnih svečanostih.

d Od 1640 občin, ki so do danes imele občinske volitve v državi, je dobila JRZ 1307 občin. Druge je dobila združena opozicija in bivša HSS.

d Učiteljstvo in politika. O tej kočljivi zadevi piše »Učiteljski tovariš« tudi sledeče: »Aktivno poseganje učiteljstva v dnevne politične borbe šolskega okoliša moramo kljub načelnemu zavzemanju za svoje državljanske pravice, vendarle odklanjati in pred njimi svariti. In to ne samo zaradi poklica, ki ga vršimo, ampak tudi v lastno, dobro razumevanih koristih. Največ zla rodi vendarle naša vloga političnih izpostavljenec ene ali druge boreče se stranke v okolišu našega službenega mesta«. — K tej izjavi naj pripomnimo, da je ravno učiteljski stan v svoji večini še danes najbolj goreč pomagač JNS in socialistične »ljudsko-frontarske« politike.

d Zagrebški »Obzor« piše o izjavi ministra dr. Korošca, ki jo je priobčil tudi zadnji »Domoljub«. »Obzor« pravi, da je treba izjavo smatrati kot iskreno in kod dokaz, da se v vladnih krogih resno misli na rešitev hrvatskega vprašanja.

NESREČE

d Skedenj je zgorel posestnik Katarini Vuk pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju.

d Požar je uničil veliko šupo posestniku Jakobu Polaku v Kamniku. V šupi je bilo precej črešnja, krme in nekaj gospodarskega orodja.

d 200.000 din škode je napravil požar posestnici Neži Sel v Zrkovcih pri Mariboru.

d Skedenj in kozolec sta zgorela posestnici Uršuli Kastelic na Veliki Cikavi pri Novem mestu.

d Pogorel je predzadnjo nedeljo zvečer s slamo napolnjen kozolec posestnika Jožeta Avseca iz Zgor. Kašja pri Zalogu.

d Plameni so uničili hišo Alberta Baumanu v Dobrenju pri Mariboru.

d Senik je zgorel veleposestniku Ivanu Pečolarju na Gradišču pri Mariboru.

d Obleka se ji je vnela. Ko se je sukala 5 letna hči dninarja Arnšek Marija na Zg. Ponikvi okrog štedilnika, se ji je vnela obleka in se je otrok zelo opeknil po vsem telesu.

d Samo »joje« je še zakričal. V gozdu »Lazec«, ki se nahaja na meji občin St. Ilj in Lipje pri Mariboru se je pripetila nesreča, ki je zahtevala človeško življenje. Brata Ivan in Anton Gril sta odšla pretekli torek v gozd podirati dreve za drva. Na strmeh obronku sta se spravila nad debelo bukev ter jo hoteli podreti tako, da bi padla navzdol po strmini. Zaradi tega sta jo začela na gornji strani žagati, nista pa na nasprotni strani podsekala debla s sekiro, kakor bi morala prav za prav napraviti. Ker je vlekel od spodnje strani močan veter, se je začela podžagana bukev nenadoma podirati navzgor proti bregu, kjer sta oba drvarja stala. V

strahu za življenje sta zbežala. Ivan je srečno utekel nevarnosti, Anton pa je na mokri travi zdrsnil in padel na trebuh. Preden pa se je pobral, je že zagrmela nanj bukev ter ga z vso močjo pritisknila k tlu. Zaklical je samo še »joje«, nato pa je obležal mrtev. Udarec mu je strl prani koš.

d Svinja je napadla otroka v zibelki. Blizu Novega Marofa sta kmet Irek Koščak in njegova žena odšla na polje, doma pa pustila otroka. Ta čas pa se je svinja privlekla iz svinjaka in napadla otroka, ki je ležal v zibelki. Odgriznila mu je roke, nos in velik del obraza. Ko so se starši vrnili, so našli dete že mrtvo.

d Dinamična patrona je eksplodirala. 16 letni posestnikov sin Franc Mlakar iz Babne police, občina Stari trg, je tako neprevidno ravnal z dinamično patrono, da mu je ta eksplodirala v rokah. Učinek eksplozije je bil za Mlakarja usoden. Drobci patrono so mu dobesedno odtrgali levo roko do zapestja.

d Smrtna nesreča pri premikanju tovarnega vlaka. Te dni se je na postaji v Štorah pri skladišču smrtno ponesrečil pri premikanju tovarnega vlaka zavirač in železniški zvaničnik Ivanovič iz Maribora. Sklopil je dva voza, pri tem pa mu je na mokri tračnici spodrsnilo in je padel na tračnico s senci tako, da je ostal na mestu mrtve.

d Je bil prepočasen. Te dni se je pripetila v St. Ilju nesreča, ki je zahtevala življenje 53 letnega progovnega delavca Konrada Lešarja. Lešar je bil zaposlen pri popraviljanju proge v predoru. Ko je privozil avstrijski vlak, so se vsi delavci pravočasno umaknili. Lešar pa je bil prepočasen in ga je lokomotiva udarila in vrgla pod kolesa. Vlak ga je povozil do smrti.

d Slap jih je potegnil. V Uni pri Bihaču so utonili pred kratkim trije ljudje, med njimi tudi Slovenec inž. Mirko Rohlič. Zaposleni so bili vsi pri gradnji železniške proge Bihač-Knin in so se na večer z dela vračali z motornim čolnom domov. Toda motor jim je odpovedal, voda je nesla člon nazaj. Potniki niti opaziti niso mogli, da jih je voda tako naglo gnala proti slapu pri Ripču. Naenkrat jih je slap potegnil. Rešil se je le en Rus, ki je pravočasno skočil s čolna in z veliko muko splaval proti bregu, kjer se je prijel za vrbo.

d Smrtna nesreča v gozdu. Te dni je 56 letni dninar iz Celja Pesjak Jožef delal v gozdu v Ovčji jami v Liscu s hlapcem in oskrbnikom. Hlapec in dninar sta drevesa razžagavala. Ker je drevo ležalo poševno preko hriba, se je prvi razžagani del zvalil na Pesjaka ter mu zdrobil prani kos in strl lobanjo. Pesjak je bil na licu mesta mrtve. Pri nesreči je bila navzoča tudi Pesjakova 28-letna hči Marija. Pesjak je bil oče devetih, v glavnem še nepreskrbljenih otrok.

d Razne nozgoe. S kolesa je padel in si močno poškodoval nogi 36-letni Matevž Priobil, delavec na Kobiljevi žagi v Zaklancu pri Horjulu. — Splašeni konj je podrl na tla 16 letno Vido Kovačovo iz Ljubljane. Tudi kolo je šlo čez dekle in ji zlomilo nogo. — 32 letni drvar Cigala Josip iz Solčave je v gozdu padel in si nalomil hrbtnico.

Perilo je dražje od mila. Mnogo gospodinj šteti pri milu in pri tem pozabi, da poceni ali slabo milo more predčasno uničiti perilo. Vsaka gospodinja šteti, če za pranje svojega dragega perila uporablja čisto jedrnat milo, kakor je znano in priporočeno Schichtovo milo s začimnim žigom Jelen. Izkusene gospodinjše znajo ceniti dobro kakovost tega mila in so ponosne s svojim belim perilom.

Boljši krvni obtok

poveča delovanje organizma in ublažuje bolečine Boljši krvni obtok dosežete z ASPIRIN tabletami, tem neškodljivim sredstvom proti prehladu, revmatizmu in zobobolu.

Vsake tablete imajo vtisnjen Bayerjev križ

ASPIRIN

V. a. »Jugoslav. k. d., Zagreb.
Oglas je reg. pod Š. Br. 12.314 od 25. VI. 1934.

NOVI GROBOVI

d Na grob lijo grenke solze, v nebo gorke prošnje. V Slovenjgradu je umrl zdravnik dr. Vinko Zeleznikar. — Pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah je odšel v večnost Janez Podhostnik, gostilničar in trgovec. — V Planini pri Sevnici so pokopali Ano Mandl. — V Vrhomu dolu pri Limbušu je umrla posestnica Apolonija Terbos. — V Mariboru je zapustil solzno dolino Franc Wistan. — V Grosupljem so djali v grob posestnico Minko Košak roj. Guzelj. — V Glineah na Viču so pokopali Ano Gorišek roj. Zanoškar. — Na pokopališču v Štepanji vasi so djali v grob artil. poročnika v p. Vojska Čučka. — V celjski javni bolnišnici je umrl posestnik Karl Kroflič iz Straže pri Teharjih. — V Ljubljani so umrli: vdova po poštnem poduradniku Marija Ravnika, Alojzija Pipan roj. Urbančič, Junc Marija roj. Kastelic, inspektor pok. zavoda Anton Zerjal, Lucija Bergant roj. Delakorda, soproga davčnega nadupravitelja v p. Justina Pernovšek roj. Sluga, Franc Beber, Elizabeta Tomšič, 85 letni Martin Radovan, trgovec Rudolf Tenente in ravnatelj Narodne tiskarne Franc Jeršek. Naj počivajo v miru!

Ne natolcuje

Z ozirom na članek, ki smo ga pod gornjim naslovom prinesli o pismu g. Iv. Kronovška dne 14. oktobra v našem listu, smo prejeli sledeč

POPRAVEK

Res je Zveza kmetijskih fantov in deklek po svojih pravih, pa tudi po svojem delovanju nepolitična organizacija.

Ni pa res, da bi Zveza kmetijskih fantov in deklek, njen odbor ali predsednik v izvrševanju te svoje funkcije, razposlala okrožnice, navodila ali pisma, ki bi bila kakorkoli politične vsebine, ali zasledovala politične tendence.

Zato ni res, da bi bilo »lastnoročno pismo predsednika te organizacije, ki ga je pisal svojemu prijatelju«, dokaz, da je Zveza kmetijskih fantov in deklek »na zunaj nepolitična, v resnici pa politična«.

Ako je Ivan Kronovšek, kot privatna oseba in polnopravni državljani, pisal svojemu prijatelju v vašem listu objavljeno pismo, niso s tem prav ničemer prekršena pravila organizacije, morda se je Ivan Kronovšek poslužil le pravice, ki mu jih daje Ustava in zakon.

Cenji naslov prosimo, da v smislu 5. poglavja zakona o tisku gornji popravek v svojem listu objavi.

S kmetijskim pozdravom!
Franc Hočevar, tajnik. Ivan Kronovšek, predsednik.

RAZGLED PO SVETU

Bratomorno klanje v Španiji

Casopisje je pretekli teden napovedovalo, da je Madrid pred padcem. Vendar španska prestolnica, ko to pišemo, še ni padla nacionalistom v roke. Rdeče čete so dobile znatno pomoč tako v vojaštvu kakor v orožju iz boljše, viške Katalonije. V rdečih vrstah se bore prostovoljci raznih narodov, predvsem Rusi in Francozi, ki so najmodernejše oboroženi. Ruski boljševiki so poslali španski vladi zlasti veliko število tankov in vseh vrst modernih aeroplanov, s katerimi imajo nacionalisti hude in težavne boje.

Madrid je, kar se tiče železniških prog, obkrojen od nacionalistov takorekoč od vseh strani. Samo po dveh cestah, to je v smeri proti Burgosu in Barceloni še lahko pošiljajo rdeči svojim četam kakšno pomoč.

Glavni boji se za enkrat vrše ob reki Mansanares, ki teče nekako zapadno od Madrida. Čez reko vodi več mostov, po katerih so poskušale pretekli teden vdreti v mesto nacionalistične čete generala Franca, a za enkrat niso povsem uspeli. Samo na jugu se je posrečilo nacionalističnim četam, da so se utrdile na desnem bregu omenjene reke in sicer tam okrog južne madridske železniške postaje. Hud pritisk na Madrid proizvajajo sedaj nacionalisti zlasti od severne strani.

Nacionalisti za enkrat nimajo lahkega stališča; zakaj rdeči so utrdili takorekoč vsako hišo in streljajo ob napadih tudi raz okna in strehe ter uporabljajo pri zračnih napadih tudi strupene pline. General Franco je doslej več ali manj prizanašal Madridu, ker ne želi, da bi bombardiranka spremenila špansko prestolnico v kup razvalin. Kako bo general Franco postopal proti rdečim branilcem Madrida v bodoče, se pa še ne ve. Najbrže bo stopila v veljavo kruta krilatca: Zob za zob.

Ministrski predsednik Largo Kabaljera, ki se je preselil s svojo vlado iz Madrida v

Valencijo, je pregledal te dni bojne vrste rdečih čet pred prestolico in seveda oznanil svetu, da je položaj rdečih čet, ki branijo Madrid, izvrsten. Kabaljera je obenem povdaril, da bi tudi v slučaju padca Madrida vojske še ne bilo konec, kar vsak človek ve. Zanimiva pa je Kabaljerova izjava v toliko, da tudi on vzlic zadnjim zmagam računa s skorajšnjim padcem španske prestolice v nacionalistične roke.

KATOLIŠKA CERKEV

s Bolezen sv. očeta. Kakor je mnogim morda že znano, boleha sedanji papež na duhu. V zadnjem času se je 80-letnemu sv. očetu bolezen poslabšala tako, da ne more več na vsakdanje sprehode in so zdravniki sploh zelo omejili njegovo gibanje. Zavrnil pa je sv. oče predlog zdravnikov, da bi se dal nositi v nosilnici, češ, da se to za starega hribolazca ne spodobi.

AVSTRIJA

s Te dni so se dogovarjali na Dunaju italijanski, avstrijski in madžarski zunanji ministri. Izjavili so se za sodelovanje drugih držav v Podonavju. Avstriji in Madžarski je treba priznati pravico do oboroževanja. Italija in Madžarska priznata italijansko cesarstvo. Tajni sporazum pa vsebuje seveda še druge varne sklepe. Tako so se vse tri države zavezale, da bodo delale za preureditev Zveze narodov. Boj proti komunizmu je treba voditi z vsemi silami, toda ne v taki obliki, kakor predlaga Nemčija. Pri tem boju bodo čim tesneje sodelovale policije vseh treh držav. Vse tri države so v načelu za priznanje nacionalistične vlade v Španiji, kadar se jim bo to zdelo potrebno. Sicer so pa politiki od teh razgovorov pričakovali nekatera iznenađenja, do katerih pa ni prišlo. Ta konferenca je jasno pokazala, da sta Avstrija in Madžarska pod popolnim političnim in gospodarskim vplivom Italije.

s to in ono iz Korotana. Frtinova kmetija na Breznici je osirotela vsled smrti svojega gospodarja. — Dne 28. oktobra sta prekorčila dva mlada fanta, doma iz okolice Kranja, državno mejo na gori Babi Ker je nastalo veliko neurje s snegom, sta fanta zašla in prišla na kraj, kjer se je pripravljala nesreča in sicer tako, da je južni sneg, ko sta mislila, da sta na varnem kraju, zdrčal v plaz v aižino med skale. Sreča je hotela, da je plaz odnesel seboj samo enega in ga smrtno nevarno poškodoval. Bil je to 19-letni Miloš Naglič, rojen na Pristavi, obč. Križe pri Kranju v Jugoslaviji. Ponesrečenca so odpeljali v bolnišnico v Celovcu, kjer je po dvodnevni groznih mukah umrl. Kam je izginil njegov tovariš, ne vedo. — V Canjši vasi je umrl 80-letni Dornkačev oče. — V Pobrežah je odšel v večnost 82-letni Pavličev oče Alojzij Konečnik. — V Golovici so nekoč živeli sami slovenski kmetje, o čemer pričajo imena kmetij: Ravnikova, Košejeva, Žerjavova, Urbanova, Porezeva, Sapotnikova, Borovnikova in dr. Svoječasno so bili v Golovici, ki nosi zdaj

V ameriških nebotičnikih imajo posebne priprave, ki dovajajo pitno vodo v visoka nadstropja.

nemško ime Wöllnitz, slovenski župniki. Zadnji je bil g. Ilgo, ki je pred 50-letji umrl v Kneži.

ITALIJA

s Drobil. Vsled junaške hrabrosti v abesinski vojni sta bila odlikovana s srebrnimi kolajnami Karel Blaško iz Šturij in Rihard Zgur iz Vipave. Srebrno kolajno so slovesno izročili tudi ženi Viktorja Colje iz Komna, ki je našel smrt v Abesiniji. — Za proslavo 15-letnice fašizma so v Julijski krajini slovesno predali prometu večje število asfaltiranih cest, in sicer iz Solkana v Trnovo, iz Soče na Log, kjer se cesta združi z državno cesto, nadalje cesto Cepovan—Lokovec, cesto Sv. Lucija—Cepovan—Križšče—Jakmenica ter cesto Godovič—Vekarše na državni meji. Začeli so pa graditi ceste Dekarše—Štimber—Leskovica—državna meja, nadalje cesto Sovodnje pri Kobaridu—Livek—Ravno, cesto Kronberg—Ravnica, cesto Grudenca—Sv. Lucija, cesto Zalog—Mala gora pri Črnem vrhu, cesto Gorjan—Mavhinje ter končno tako imenovano cesto Postonjske jame, ki vodi iz Trsta v Postojno in ima št. 58. — Istočasno so nagradili tudi večje število drugih javnih del. — Na poti iz Nemškega Ruta v Graut pri Podbrdu je padel v prepad in se ubil 30 letni Justin Torkar. — Na pet let konfinacije je bil obsojen Ivan Cucek iz Kala pri Št. Petru na Krasu.

DROBNE NOVICE

Za razvrstitev dolarja se zavzema v amerškem senatu senator Thomas.

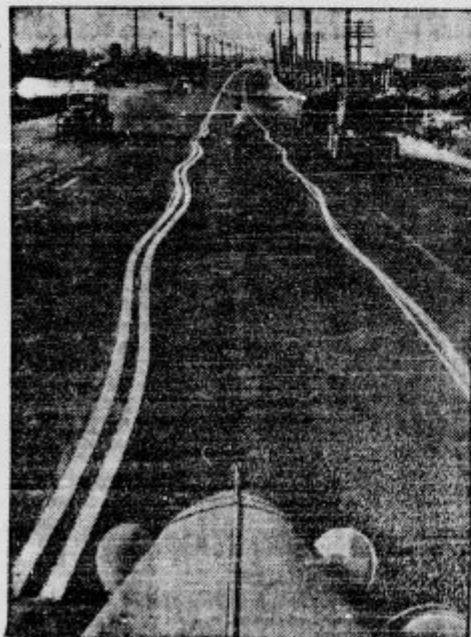
39 mornarjev je utonilo, ko se je te dni potopil nemški parnik »Isis«.

Zensko vojaško obveznost izvede po novem načrtu Turčija.

129 italijanskih častnikov in vojakov je padlo v Abesiniji v letošnjem oktobru.

Avtonomijo dobi v ČSR podkarpatska Rusija. Kaj pa mnogopomembnejša Slovaška?

Za predsednika mednarodnega urada dela so izvolili češkega ministra za socialno-politiko Negasa.

V Kaniforniji so na cestah narisali posebne znake, da šoferji v megli ne zaidejo na napačno stran ceste.

BANKA BARUCH

11, Rue Aubert, Paris (9^e)

Odpremija denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kursu.

Vrši vse bančne posle najkulantneje.

Polni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. BELGIJA: No 2044-64 Bruxelles. FRANCIA: No 1117-94 Paris. HOLANDEJA: No 1434-66 Ned. Dienst. LUKSEMBURG: No 6967 Luxembourg.

Na zahtevo polijemo brezplačno naše ček. nakaznice.

4000 češkoslovaških učiteljev je baže odšlo v Sovjetsko Rusijo.

Nad 8 milijonov redne vojske je na svetu zdaj pod orožjem.

Prisilna delavna taborišča uvede za komuniste Litva.

70-letnico obstoja praznuje letos nemški Rdeči križ.

Revizijo mej proti državam Male zveze zopet bolj povdarja madžarsko časopisje.

Precej je obolel italijanski kralj.

Nov kamen za zidanje silno lahek in izborna izoliran pred mrazom in zvokom so iznašli Nemci.

3 mesece bo zaprt v Turčiji, kdor bo pisal z arabsko in ne z latinsko pisavo.

Novi nemiri so izbruhnili v Indiji; 70 ranjenih, 80 mrtvih.

200 milijonov frankov za nova letališča je dobilo francosko letalsko ministrstvo.

Nošnja uniform prepoveduje novi angleški zakon političnim organizacijam.

Albanska vlada je podala ostavke, ker je dobila v parlamentu nezaušnico.

Angleška vlada še ni odpravila svojega poslanstva v abesinski Adis Abebi.

Pri proslavi 19-letnice ruske revolucije v Moskvi je padlo letalo ubilo tri in ranilo osem oseb.

P O D O M O V I N I

Evhariistične križe podirajo

V zadnji petkovi noči je padel v Dolenjem Logatcu evhariistični križ. S tem dejanjem je bil zadan sirenski znak, naznanjajoč, da smatra komunizem ločitev duhov v kraju dovedeno že do take višine in meje, da je vsaka skrivnična odsej skoro nepotrebna ter se s tem lahko otvori jasen boj križu kot simbolu krščanskega čustvovanja.

Slepec bi moral biti oni, ki bi danes še mogel z dobro vero trditi, da so zadnji politični dogodki bili omejeni edinele na politični okvir. Napak bi bilo, ako bi izrekli obbojžitev pavšalno na račun naci nasprotnega tabora, saj vemo, da so med njimi ljudje, ki bi jim ne mogli očitati protiverske orientacije. Pribiti pa moramo, da smo ravno zadnji čas stalno opažali znake, da je ta, politično brezbarvno naznačena skupina bila kaj primerno zatočišče in skrivnišče elementom, ki zasledujejo čisto druge cilje in kojih odraz je bil v zadnjem žalostnem dogodku kaj jasno podan.

Da, žalosten je ta slučaj za celo faro, saj je mnogim izsilil solze v oči, ko so peljali podžagani križ k farni cerkvi ter ga tam prisilili k cerkveni steni. Ko da je Bog bil vnovi križan med nami, je ljudstvo tekotom nedelje obiskovalo križ, ki čaka novega vstajenja.

To satansko delo se splošno obsoja, dočim bo zločinca težko najti. A kakor je ta dogodek grozen in žalosten, pa smo na drugi strani hvaležni Bogu za opomin, ki smo ga prejeli, da se ne bi enkrat nepričakovano znašli v razmerah, ko bi nam sovražnik skrivaj zrastle že preko vratu in bi bilo že prepozno.

Komur je na tem, da odvali od sebe krivdo, mora stopiti v skupni krog, četudi nas morda loči politično naziranje. Mi vsi moramo takoj prijeti za orožje proti temu brezverskemu stremljenju in brezpogojno očiglasni in zaznamovati vse one, ki bodo morda dajali potuho in iskali izgovorov za ta podli zločin. Vedimo, da smo v teh ljudeh že našli prave ljudi, katerim mora veljati naš boj. Vse take moramo kot v starem času gobavce, izri-

niti iz našega občestva ter jim pritisniti žig, da se jih vsakdo ve ogibati ter tako napraviti neškodljive za človeško družbo.

Križ pa bo dobil v naši fari zadoščenje. Šel bo nazaj na svoje mesto s še večjo častjo in slavo in, ako ga nam satanska roka desetkrat podžaga, se bo desetkrat vnovi častljivo dvignil, ker hočemo, da nam križ kraljuje na zunaj kakor tudi v naših srcih kot simbolj odrešenja in življenja.

Župnik Finžgar se je poslovil

V soboto, dne 14. novembra 1936 zvečer so priredili odhajajočemu župniku g. Finžgarju podoknico. Železniška godba »Sloga« je zaigrala tri komade, cerkveni pevski zbor Prosvetnega društva Krakovo-Trnovo je zapel tri pesmi »Triglav, moj dom«, »Slovenec sem« in »Lepa je trnavska farar«. Ljudstva se je nabralo zelo mnogo, čeprav je slovesnost motil dež. G. župnik Finžgar je zbrano množico nagovoril s okna v župnišči, se zahvalil in rekel, naj velja ta slovesnost trnovski skupnosti. Trnovo se vedno bolj razvija v lep mestni okraj, ki naj se pa razvija še nadalje kot fara. On ostane v fari ne samo s svojim telesom, ampak tudi s svojim duhom in bo rad pomagal. Nato so se zastopniki vseh trnovskih društev poklonili gosp. župniku. V imenu vseh je govoril cerkveni ključar Kačar, ki se je zahvalil za ves trud župnikov na dušno-pastirskem in kulturnem ter gospodarskem polju. Mladina je prinesla župniku rdeče nageljne. Cerkev je bila lepo razsvetljena, na zvonikih pa sta se blestela rdeč in moder križ. Na pročelju je bilo z električnimi žarnicami napisano: »V zahvalo!«

V nedeljo zjutraj se je v slavnostno okrašenih cerkv župnik gosp. Finžgar poslovil na prižnici. Cerkev je bila nabito polna, da ljudje niso mogli vsi noter. Župnik je predvsem omenjal, v čem je fara za časa njegovega župnikovanja napredovala. Povedal je, koliko so župljani z majhnimi darovi pripomogli za lepo božjo službo in lepoto trnavske cerkve. Oltar je bil ves v nagelj-

R A Z N O

Devica Marija v Polju. Novoizvoljeni občinski odbor je imel svojo prvo sejo. Izvolil je razne odseke in tudi nova krajevna šolska odbora za Zalog in Polje. Neki marksist je na vsak način hotel v zaloški krajevni šolski odbor in se je kar sam priporočal. Pa so rekli naši moške: »Kdor ni bil pri volitvah z nami, je proti nam« in so z veliko večino sprejeli predlog uprave. — Iz Zaloga nam poročajo, da so ono nedeljo na cirkularko z bencinskim pogonom žagali drva dopoldne pri nekem marksistu-delavcu, popoldne pa pri nekem gostilničarju v Kašlju. — Tudi sicer opažamo, da nekateri nedeljo kaj malo upoštevajo. Ne bo srečel! Nedavno so pobirali po fari denarne prispevke za cerkvene namene. In izrazil se je pristaj »sračjega gnezda«: »Ne dam nič. Žrtvoval pa bom rad, ko boste — cerkve podrli.« Tako je pri n. In vendar se najdejo celo nekateri naši, ki jim je »Domoljubov« oster nastop proti našim verskim in političnim nasprotnikom nekoliko odveč, če-

W. Houff — J. O.:

Pravljice

»Hvaljen bodi prerok, ki te je ohranil,« odgovori starček s solzami veselja v obeh; »objemi svojega starega očeta, moj sin Omar!« Vrlega krojača so zelo ganile te svečane besede in z mešanimi čustvi veselja in sramu je objel starega kneza.

Toda samo en trenutek mu je bilo dano, da je užival neskaljeno slast svojega novega stanu; ko se namreč dvigne iz naročja knežjega starčka, zagleda jezdec, ki je hitel preko ravnine proti griču. Jezdec in njegov konj sta bila kaj čudna videti; kljuse menda iz trmoglavosti ali pa od trudnosti kar ni hotelo naprej, venomer se je spotikalo pri hoji, ki ni bila ne korak ne dir, jezdec pa ga je priganjal z rokami in nogami, da bi hitreje teklo. Le prekmalu spozna Labakan svojega konja Murvo in pravega princa Omarja. Toda zli duh laži ga je obesdel in sklenil je, da bo drznega lica branil prilaščene si pravice, naj se zgodi karkoli.

Ze iz daljave so videli, da jim jezdec miga, že je kljub slabemu diru konja Murve dospel do vnožja griča in planil s konja po griču navzgor. »Stojte,« zavpije, »kdorkoli ste, stojte in ne dajte se prevariti sramotnemu sleparju; jaz sem Omar in živa duša naj se ne drzne zlorabiti moje ime!«

Globoko začudenje se je bralo na obrazih okoli stoječih, ko so se stvari tako zasukale; zlasti starčku se je videlo, da je ves presenečen, ko je vprašujoč pogledaval zdaj tega zdaj onega. Labakan se s težavo pomiri in pravi: »Premilostni gospod in oče, ne dajte se premotiti temu človeku tukaj. To je, kolikor vem,

nori krojaški pomočnik iz Aleksandrije, Labakan po imenu, ki zasluži bolj naše sočutje nego jezo.«

Razkačile pa so te besede princa. Peneč se od divjega srda se hoče vreči na Labakana, toda okoli stoječi urno skočijo vmes in ga zadržijo; knez pa reče: »Resnično, ljubi moj sin, ubogi človek je nor; zvežite ga in posadite ga na dromedarja; — morda še pomoremo nesrečniku.«

Divjost se princu poleže, jokaje zakliče knez: »Moje srce mi pravi, da ste vi moj oče, pri spominu moje matere vas rotim, poslušajte me!«

»Bog nas varuj,« odgovori le-ta. »Ze zopet pričanja zmešano govoriti; le kako more priti človek na tako nore misli!« S temi besedami se prime Labakana in se mu da voditi po hribu navzdol. Oba sedeta na lepa, z bogatimi preprogami pogrnjena konja in jezdiata na čelu sprevoda čez ravnino. Nesrečnemu princu so pa zvezali roke in ga posadili na dromedarja in dva jezdec sta mu bila vedno ob strani, da sta skrbno pazila na vsako njegovo kretnjo.

Knežji starček je bil Saad, sultan Vehabito. Dolgo je bil brez otrok, slednjič pa se mu je rodil princ, po katerem je tako dolgo hrepenel. Toda zvezdoglebi, ki jih je bil povprašal po otrokovi usodi, so izjavili, da je do dva in dvajsetega leta v nevarnosti, da ga neki sovražnik izpodrine. Da bi bil torej popolnoma varen, je dal sultan princa svojemu staremu zvestemu prijatelju Elfi-Beju, da ga vzgoji, in je dva in dvajset dolgih let bolešno čakal, da ga vidi.

To je sultan pripovedoval svojemu namišljenemu sinu in mu izrazil svoje veliko zadovoljstvo z njegovo postavo in njegovim dostojanstvenim vedenjem.

Ko so prišli v sultanovo deželo, so jih prebivalci povsod sprejemali z veseljem vpitjem; zakaj vest a

nih. Pred njim je gorel novi Pločnikov svetilnik, kar je župnik razlagal kot podobo trdne vere trnovskih faranov.

Zvečer ob 8. se je v prireditveni akademiji postavilo od župnika Prosvetno društvo Krakovo-Trnovo. Vsi odseki so nastopili z izbranimi in lepo uspešnimi točkami. Slavnostni govornik dr. Pegan je poveljal zaslugi župnika Finžgarja za Trnovo. Ljudje so bili ganjeni. Slovo je bilo zares pri- arčno, kakršnega le težko doživi kakšna fara, saj Finžgar ni bil le župnik, ampak pravi duhovnik in krušni oče trnovskih župljanov, zlasti pa revežev, ki ga bodo najbolj pogrešali.

Iz raznih krajev

Blagovica. Prosvetno društvo je priredilo zanimivo predavanje o Sveti deželi. G. dr. Andrej Snoj, vseučiliški profesor v Ljubljani, nam je po- pisal življenje in bolj važne kraje v Sveti deželi tako nazorno, da bi kmalu mislili, da smo sami v Sveti deželi. G. profesor se je zadnje leto mudil v Sveti deželi, zato je znal toliko zanimivega po- vedati. Kaj tako lepega bi zopet kmalu radi sli- šali. — Zadnje čase je smrt segla po moških. 9. oktobra so v Ljubljani pokopali Franca Pu- stolnika, bivšega dolgoletnega tukajšnjega žu- pana in znanega trgovca in zemljaka v Blagovici. Po naravi je bil talentiran, zelo podjeten, pa pre- malo previden. To predvsem ga je po našem mnenju gospodarsko uničilo in povzročilo zelo obširno škodo marsikaterim drugim. Pred vojno je bil pristaš bivše SLS, po vojni pa je zapustil te vrste. Zadnje leto je veliko duševno trpel. Ker je lepo prejel sv. zakramente, upamo, da je v Bogu našel milostivega sodnika. — Pokopali smo tudi Franca Lipovška, polzemljaka iz Slatenke in Mi- haela Omahna, polzemljaka iz Petelinika, brata župnika Jakoba Omahna iz Dragatuša. Oba sta umrlo po kratki bolezni v najlepših moških letih. Oba sta zapustila ženi in več nepreslihljivih otrok. Bila sta odlična katoličana in zvesta na- ročnika »Domoljuba«. Ker sta bila iz vrst Apo- stolstva mož in fantov, sta bila pokopana ob prav- lepi udeležbi ljudstva. — Umrlo je tudi učiteljica Alojzija Gros iz Petelinika v starosti 82 let. Vsem umrlim večni pokoj, domačim naše iskrene so- žalje.

Moravče. Na Vernih duš dan smo pokopali Antona Severkarija, p. d. Bejevega ala iz Gor. Prekra. Prav je, da se tudi »Domoljub« spomni

svojega dolgoletnega naročnika. Rajni je bil mož starega slovenskega kova, ki mu je teklo življe- nje v molitvi, trdem delu in resni skrbi za družino. Posebno važnost je polagal na vzgojo svojih otrok. Pred smrtjo mu je bilo v veliko tolažbo, da je videl vseh pet ljubljenskih hčerki preskrbljenih v krogu njihovih družin. — Težka želodčna bole- zen mu je povzročila veliko trpljenja, ki ga je vdano prenašal. 68 let star je boleznijo podlegel. Zadnje slovo od njegovih dragih je pokazalo, kako veliko prijatelj je imel. Toda ljubezen s smrtjo ni končana: ne bomo ga pozabili, kljub začasni ločitvi. Počivaj v miru!

Sp. Ribče pri Moravčah. Nedavno so nam zvonovi naznanili, da Kocjeve matne ni več med živimi. 78-letna Terezija Jerina se je preselila k svojemu možu, ki je lani umrl in s katerim je nad 50 let preživela v srečnem zakonu. Pokojnica je bila vedno čvrsta in zdrava. Le zadnja dva me- seca je bila priklenjena na bolniško posteljo. Vdano je trpela. Večkrat je prejela sv. zakramen- te. Pokojnica je bila vzorna žena in mati. Vse jo je spoštovalo in cenilo. Rada je pomagala vsa- komur, zlasti revežem. Dobro časopisje je bilo vedno v njeni hiši. Na »Domoljuba« je bila na- ročena nad 30 let. Na »Bogoljuba« 26 let, poleg tega pa še na več, nabožnih časopisov. Svoje otroke je krščansko vzgajala. Za svojo dobro materijo žalujejo trije sinovi in tri hčerke. Draga mati, Bog naj ti poplača v večnosti vse, kar si dobrega storila. Žalujemo naše sožalje!

Raka pri Krškem. Kot lahna koprena je krila meglja jesensko jutro 10. nov., ko so številni po- grebi spremljali k večnemu počitku Kraljevega Jožeta iz Dolge Rake. Dolgoletnemu članu pev- skega zbora je ta izkazal poslednjo čast s tem, da se je udeležil pogreba. Ojačen z bivšimi pevci zbora, mu je zapel v slovo več žalostnih. Nikogar menda ni bilo v cerkvi, da ne bi bil gonjen, ko so se po obrednem opravilu pevci oglašali, spreml- jani od orgel s kora, od koder je bilo tolikokrat čuti mogočni bas pokojnega Jožeta. Zakrila je telo gomila. Za tabo žaluje mati, dom, v tvojih dragi, Ti pa poj v rajski slavi!

Straža pri Teharjih. V bolnišnici v Celju je umrl ugledni posestnik v Straži pri Teharjih g. Karl Kroflič. Pri vožnji drvi je padel pod kolo, ki mu je zadobilo prsni koš. Zanimivo je, da je umrl ravno na 80. rojstni dan. Bil je prava krščan- ska korenina in splošno priljubljen, kar je pričel njegov pogreb. Pokopali so ga na domače po-

kopanišče v Sv. Lovrencu ob velikem spremlju sorodnikov, prijateljev in znancev. Bodi mu do- mača zemelica lahka in mu njegovi duši Zalu- joči vdovi, sinovom in hčerkama pa izrekamo naše srčno sožalje!

Boj za naše občine

Smarno pri Litli. Mirno, veselo in navdušeno se pripravljamo na občinske volitve, ki bodo 6. decembra. Z nasprotniki nimamo veliko opravil, so bolj skromni kot so bili leta 1933. Ustrašili so se tudi našega vrliga nosilca liste Rusa Na- ceta, na katerega niti od daleč niso mislili, da se bo žrtvoval za blagor naše občine in čast naše stranke JRZ. Volevci! Pokazimo, da odobra- vamo politiko našega voditelja dr. Korosca in da hočemo v občinskem odboru moše, ki kan- didirajo na listo JRZ. Spomnimo se na zadnje ob- činske volitve leta 1933 in recimo 6. decembra: Takega režima, ki dela z nasiljem, ne maramo nikdar več! Zato volimo listo g. Rusa. Na dan 29. nov. po prvi sv. maši pojdemo vsi na shod v društveno dvorano, kjer bodo govorili zastopniki naše stranke iz Ljubljane. Na shodu bomo slišali, kaj nam je storiš na dan volitev, da bodo volitve tako uspele, kakor so v naši občini vedno, kadar smo imeli svobodno besedo.

Leskovec pri Krškem. Dne 22. okt. je bil lep shod minusra dr. Krčka v Krškem. Tudi od nas smo se ga mnogi udeležili. Govornik nas je iz- redno navdušil. Zelo smo bili veseli, da se je ob tej priliki g. minister oglašal tudi v Leskovcu v domu »Pod lipco«. Toda ta njegov obisk je bil bolj zasebnega značaja; zato želimo in prosimo, da bi nas enkrat obiskal še kot govornik sedaj, ko se pripravljamo na občinske volitve, ki bodo dne 6. decembra. Kandidatno listo imamo že gotovo. Za nosilca liste, oziroma za bodočega župana, je bil soglasno izvoljen pos. Stane Franc iz Leskovca. Volilno razpoloženje je po vseh va- seh naše občine lepo in za njegovo listo. Naši nasprotniki vseh mogočih barv in imen bi radi šarili s krilatičco, da so oni za združitev z občino Krško, mi pa proti. Naj si zapomnijo enkrat za vselej: združitev s Krškem je v naših rokah. Naš bodoči občinski odbor JRZ bo v sporazumu s krškimi obč. odborom JRZ to vprašanje reši tako, kot je ljudstvu najbolj koristno in prav. Da bi s tem vprašanjem uganili demagogijo JNS-ari in

prinčevem prihodu se je bila kakor blisk razširila po vseh mestih in vaseh. Po cestah, koder so šli, so bili napravljeni slavaloki iz cvetlice in vejice, sijajne pre- proge v vseh barvah so krasile hiše, ljudstvo je glas- no slavilo Boga in preroka, ki jim je poslal tako le- pega princa. Vse to je napolnilo ponosno krojačevo srce z radostjo; tem huje pa je moral čutiti svojo ne- srečo pravi Omar, ki je bil še vedno zvezan in je v tihem obupu šel zadaj za sprevedom. Nihče se ni zme- nil zanj pri splošni razigranosti, ki je vendar njemu veljala. Ime Omar je klicalo tisoč in tisoč glasov, toda zanj, ki je nosil to ime po pravici, se ni brigal nihče; kvečjemu je ta ali oni vprašal, koga neki tako trdno zvezanega vodijo s seboj, in strašno je donel princu na ušesa odgovor njegovih spremljevalcev, da je to neki nori krojač.

Spreved je došel slednjič v glavno mesto sul- tanovo, kjer je bilo vse še bolj sijajno pripravljeno za njihov sprejem kakor v ostalih mestih. Sultanka, postarna, častljiva žena, jih je pričakovala z vsem svojim dvornim spremstvom v najkrasnejši dvorani palače. Tla te dvorane so bila pogrnjena z velikansko preprogo, stene so bile ozaljšane s svetlomodrim bla- gom, ki je z zlatimi čopi in vrvicami viselo na velikih srebrnih kljukah.

Bilo je že temno, ko je došel spreved, zato je bilo v dvorani prižganih mnogo okroglih barvnih svetilk, ki so spreminjale noč v dan. Najsvetleje in v največ barvah pa je žarelo ozadje dvorane, kjer je sedela sultanka na prestolu. Prestol je stal na štirih stop- nicah; bil je iz čistega zlata in vanj so bili vdani veliki ametisti²¹. Štirje najmenitnejši emirji²² so dr-

žali baldahin iz rdeče svile sultanki nad glavo in šejk²³ iz Medine ji je s pahljačo iz pavjih peres do- vajal prijeten hlad.

Tako je pričakovala sultanka moža in sina; tudi ona ga od rojstva ni več videla, toda pomembne sanje so ji bile pokazale njega, po katerem je hre- penela, da bi ga bila izmed tisočev spoznala. Zdajci se zasliši šum bližajočega se spreveda, trobente in bobni se mešajo med vrskanje množice, udarci konj- skih koplit zadone na dvoru palače, bliže in bliže pri- baha šum korakov, vrata dvořane se naglo odpro in med vrstami na tleh ležečih služabnikov hiti sultan ob roki svojega sina pred materin prestol.

»Tu,« spregovori, »sem ti pripeljal njega, po ka- terem si tako dolgo hrepenela.«

Sultanka pa mu seže v besedo: »To ni moj sin!« vzklikne. »To niso poteze, ki mi jih je prerok v sa- njah pokazal!«

Vprav ko jo hoče sultan zavrniti zaradi njene prazne vere, se hrupno odpro vrata dvorane, noter plane princ Omar, ki so ga zasledovali njegovi ču- vaji, katerim se je bil iztrgal z naporom vseh svojih moči; vrže se brez sapa pred prestolom na tla: »Tukaj hočem umreti, veli me usmrtiti, grozoviti oče; kajti te sramote ne morem dlje prenašati!« — Vse je bilo prepadeno ob teh besedah, vse se je gnetlo okoli ne- srečnika, že so prihiteli straža, da ga primejo in zopet zvežejo, ko plane s prestola sultanka, ki je brez besede strmeč gledala ves ta prizor. »Stojte!« zakliče. »Ta je pravi in nihče drug, ta je, ki ga moje oči niso nikoli videle in ki ga je vendar moje srce poznalo!« Čuvaji so nehote spustili Omarja. Toda sultan, ki

prav lahko na svoje oči opazijo, s kakšno vnemo komunisti in njihovi pri- jatelji, zlasti sedaj, po vo- litvah, širijo na najrazlič- nejše načine med moško in žensko mladino svoj krivi nauk.

Beseda o pijantih. Ka- kor je izvajal v svojem govoru neki univerzitetni profesor iz Chicage, »te- težje odvadi pijače tak, ki se le včasih napije, kakor pa tisti, ki je stal- no vdan pijači. Zdravnik je ostro kritiziral pijanče- vanje, ki se mu je v dala Amerika.

Muhd prekinila koncert. Margery Maxwell, opera- pevka iz Chicage, je ime- la preteklo sredo v neki tukajšnji dvorani pevski koncert. Nenadoma pa je med petjem prenehala in nervozno dajala zname- nja voditelju orkestra, re- koč, da je pogoltnila — muho. Odhitela je nato za kulise, kjer se je iz- nebila muhe, na kar je prišla nazaj na oder in zopet pela.

To so rekordi, ki se jim smeje svet. V francoskem inštitutu Gordon je nek- moč v eni uri stožki 294 orehov. V Londonu je neka kuharica v 7 minu- tah nahupila 14 kg krom- pirja. V Berlinu je rekor- der, ki je v dveh urah po-

²¹ Drag kamen modre barve.

²² Velikaši na vzhodu.

²³

²³ Šejki so poglavarji arabskih plemen.

njihovi sedanjí zavezništvi, tega pa že ne! Ali niso ravno ti lepo občino Krško brez odobrenja ljudstva sama razkosali? Nismo še tega pozabili in vemo, zakaj je bilo to »potrebno«. Ker s tem »slogerjem« ni uspeha, so poiskali že drugega, in sicer tega: uprava na listi g. Sicerja je pre-majhna garancija za morebitne premenjivosti na občini. Vidi se, da imajo bolj slabe informacije, da niti ne vedo, da zavzema mesto podžupana na noši listi g. Pirc Franc iz V. vasi. Mislimo, da je že ta mož sam zadostna garancija, ne glede na to, da so tudi drugi člani uprave ugledni in trdni posostniki. Sicer pa so z g. Pircem tudi mnogi nasprotniki v »žlehtu« in ga že lahko poznamo. Kar brez skrbi Najboljša garancija naših mož pa je v prvi vrsti: poštenost z ljudmi, ki se navdušujejo za grozodejstva v Španiji, nočemo imeti nobenega opravka. Proč z nasiljem! Župani slovenska ljudska volja! Živel naš ljudski župan!

Polnišnik. Cim boli se bliža 6. december, tem bolj nemirna in razburkana je naša sicer pohlevna občina. Zakaj? Ta dan gremo tudi mi po dolgim robstvu zopet svobodno na volišče. Ta dan se bo zopet izkazalo, kakšnega prepričanja smo bili in kakšnega smo in bomo ostali. Ta dan bo tudi naša občina povedala, da odobrava samo politiko, ki jo vodi JRZ in njeni voditelji. Tudi naši nasprotniki se pripravljajo na volivni boj, a to pot zastopaj! Nismo še pozabili vseh krivic, katere so delali nekdanji JNS mogotci. Radi bi si obdržali občinske stoke, a ljudstvo jim tega po 6. dec. ne bo več pustilo. Zapomnili smo si dobro, kako so gradili razne ceste in druga javna dela. Dobro nam je še v spominu vozniški, ki je vozil samo en dan, ker ni volil g. Pograjca. Delavci so bili sprejeti v delo samo zato, da bi volili JNS in ker tega niso hoteli, so po dvadnevem delu bili odpušteni. Čez 7 let vse prav pride in vse krivice se povrnejo. Povemo vam že danes, da 6. dec. z glasovi dokažemo, da je vaša doba minula! — Na ta dan vsa polniška občina kot en mož na volišče glasovet za listo JRZ in za njenega nosilca Tori Antona, posostnika iz Tep. — Povšenčani, pokažimo, da smo tudi mi vredni člani slovenskega naroda!

Dole pri Litli. Naša občina je stala od nekdanj v taboru prijateljev dr. Korošca. Mislimo, da je bil to edini razlog, da je nasilni režim JNS našo občino učinil in jo pridružil občini Sv. Križ, s čimer niti eden od naših občanov ni bil zadovoljen, tudi tisti ne, ki so imeli pod bivšim režimom priliko o tem odločiti. Kakšne so bile v tistih

časih pri nas volitve, nam je še predobro v spomnu. Sram nas je, da so se v naši občini delale take golufije. Ko je prišel na vlado dr. Korošec, smo se takoj začeli potegovati za svojo občino. Glavne zasluge za to ima naš g. kaplan Jože Kapus. Nasprotniki so našim prizadevanjem nasprotovali, kolikor so mogli. Vendar jim intrige niso uspeli. Dr. Korošec nam je občino vrnil. Dne 6. decembra imamo volitve. Ta dan bomo pokazali, da smo Slovenci, ki se borimo za pravico in poštenje, z nasilniki pa bomo enkrat za vselej pometli.

Gornji grad. Volitve so za nami. Da bi pa po svetu nič od nas ne znali, kako so potekle, bi tudi ne bilo prav. Imeli smo dve listi. Prva je bila JRZ. Za drugo pa ne vemo imena. Pravo skrb so imeli, da so jo skupaj spravili. Na dan volitev so živahno agitirali, pa vse zastopaj! Naša lista je dobila 16 odbornikov, nasprotna pa dva. Mi imamo zadosti svojih mož sposobnih, zato ne maramo priganjajev. O prejšnjem režimu bi lahko celo knjigo napisali. Da ne bomo preveč teh gospodov ujezili, pa raje molčimo. Na dan volitev smo rekli ob 6. uri zvečer: Zmaga je naša, žalost pa vaša. Fantje so zapeli »Hej Slovenci« in »Slovenec sem«. Ko smo pred tremi leti peli narodno pesem, smo sedeli po ječah. Ne bomo nikoli pozabili. Prav hvaležni smo dr. Korošcu, da nam je priboril zlato svobodo. Bog blagoslovi njegovo delo!

Grosuplje. V naši občini imamo dovolj revnih kmetov in delavcev. Javnih del pri nas ne poznamo, ker se grosupljski magnati za to niso brigali. Sami imajo vsaj za sedaj vsega dovolj. Občina je kljub temu tekom zadnjih treh let prejela množičnih prevoznih za šest vagonov koruze in en vagon moke. L. 1936 pa za en vagon moke proti popolnoma prosti prevoznini. Do tu je v redu, ker je

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

dolžnost državne uprave, da pomaga revnim. Ljudje so se priglajali za koruzo in moko. G. župan so vse zapisali ter enzi odločili, kdo bo dobil cenejšo prehrano. Pri tem vprašanju je bil občinski odbor peto kolo. Samo enkrat se je nekdo vtaknil v to vprašanje, in takrat je bila občinska blagajna deležna dobička v znesku 302 Din. Znamo je tudi, da je bila nekoč koruza na Grosupljem za 5 par pri kilogramu dražja kot pa ona, ki jo je istočasno dobila občina št. Jurij. Sicer vemo, da s tistim sitnežem vred g. županu ne sežemo do kolen, kot imajo navado reči sam g. župan tistemu sitnežu. Vendar si pa uoajamo od g. župana zahtevati čistih in točnih računov. Občinski odbor je pri tem igral kaj žalostno vlogo, da je g. župan brez njega in preko njega delil in prodajal koruzo in moko po svoji volji, ne da bi ga klical na odgovor. Za vse to pa je odgovoren g. župan z občinskim odborom vred. Mi kot davkoplačevalci pa zahtevamo, da nam g. župan z občinskim odborom vred odgovori na sledeča vprašanja: 1. Kdo je dobil koruzo oziroma moko, ki je bila namenjena najrevnejšim in poplavlencem? 2. Koliko so dobili potrebni in koliko nepotrebni? 3. Koliko je znašal prebitek pri vagonu in kam je šel ta denar? Na dan z računil Mi hočemo imeti točne obračune! — Pri nas tudi zidamo. Zida delavcev in pa obrtnik, da opravi svojo družino pod streho. Za etavna dovoljenja ima občina odobreno takso po 50 Din. Ta denar se eteka v občinsko blagajno. Razen te takse pa pobira občina od strank še 50 Din za plačilo odškodnine trem članom občinske komisije. To je sicer sklenil občinski odbor, ni pa ta sklep odobren od nadrejene oblasti. Vse to je protizakonito, ker se po § 5 uredbi o občinskih takсах razen odobrene takse ne sme tirjati od strank nobena pristojbina za ljudi, ki uradujejo. Zato se mora preveč vplačana pristojbina vrniti oškodovancem. To je socialno delo našega župana in občinskega odbora, ki je bil »izvoljen« l. 1933. »Velikanskega« gospodarsko delo, ki ga je izvršil naš občinski odbor, pa še opišemo. Mimogrede naj še povemo, da je imela občinska uprava v treh letih le tri seje, in sicer vsako leto po eno. — Pri nas bomo imeli občinske volitve 6. decembra. Odborniki si je ljudstvo po svoji volji izbralo po vaseh. Nosilec naša liste je Žitnik Alojzij, p. d. Boben iz Grosuplje št. 5. Ta mož ne spada med grosupljske magnate, kljub temu pa uživa kot poštenjak in vzoren gospodar zaupanje velike večine volivcev. Takega župana z odborniki ljudskega zaupanja mi hočemo!

kadil 17 debelih cigar. V Belgiji spet je postal slaven kadilec, ki je kadil običajno cigaro skozi dve uri. Škoda le, da niso svetu znani naši rekordi: V Podjuni imamo v vasi K. staro moža-korenino, ki odgovarja na stavljen vprašanja šele po štirinajstih dnevih, medtem pa trdo vrtno molči! Ali pa staro Katro v S., ki je ne prekosijo niti najhujše jezičnice.

Gorski vrhovi v Jugoslaviji so sledeči: Triglav (2864 m), Korab (2800), Grintovec (2569), Cirina Pečina (2535), Kajmakčalan (2525 m), Ljuboten (1510), Midžor (2186 m), Prenj (2102), Bjelašnica (2052), Cincar (2006 m), Orjen (1900), Bjokovo (1760), Lovćen (1759 m), Ivančica (1080), Sljeme (1035), Avala (585) i Sotvid na otoku Braču (780) je najvišja gora na otokih Jadranskega morja.

Neki pariški izdelovalec očal je sestavil fotografski aparat, ki je vdelan v mostiček naočnikov. — Draguljar Kahim iz Nebraske je sestavil zlat motorček, visok 1 cm in težak 8 gramov. Ogrski tehnik Zimmermann pa dinamno, ki je »velike« ko muha.

ga je zgrabila divja jeza, zarohni nad njimi, naj norca zvežejo. »Jaz odločujem tukaj,« pravi z zapovedujočim glasom: »jaz ne sodim po sanjah žensk, temveč po nekih nevarljivih znamenjih; ta tukaj — in pokazal je na Labatana — je moj sin, zakaj on mi je prinesel znamenje mojega prijatelja Elfijsa, bodalo.«

»Ukradel ga je,« zarjove Omar, »moje dobrodušno zaupanje je zlorabil, da me je izdal!« Toda sultan ni poslušal svojega sina, zakaj bil je vaje, da je v vseh rečeh ravnal svojeglavno le po svoji sodbi; zato je dal nesrečnega Omarja s silo iztirati iz dvorane: on sam pa se je odpravil z Labakanom v svoje sobane, ves divji nad sultanom, svojo ženo, s katero je bil vendar živl že petindvajset let v miru.

Sultanka pa je bila spričo tega dogodka zelo žalostna; bila je trdno uverjena, da se je neki slepar polastil sultanovega srca, zakaj onega nesrečnika so ji bile že mnogokrat pomembne sanje pokazale kot njenega sina.

Ko se je njena bolečina nekoliko poglobila, je pre-mišljevala, kako bi svojega moža prepričala, da nima prav. To je bilo sicer težavno, zakaj ta, ki se je izdajal za njenega sina, je bil izročil dogovorjeno znamenje, bodalo, in mu je tudi, kakor je izvedela, Omar sam toliko pripovedoval iz svojega prejšnjega življenja, da je lahko igral svojo ulogo, ne da bi se izdal.

Poklicati dá k sebi može, ki so bili sultana spre-mili do stebra El-Serujaha, in jim veli, naj ji vse natančno pripovedujejo; potem pa se posvetuje s svojimi najzvestejšimi sužnjami. Izbrale in zavrgle so že to in ono sredstvo; slednjič spregovori Melshsalah, stara, modra Čerkesinja: »Če sem prav slislila, čestita gospodarica, je dejal ta, ki je izročil bodalo, da

je mladi mož, katerega smatraš za svojega sina, Labakan, neki nor krojač?«

»Da, tako je,« odgovori sultanka; »toda kaj ho-češ s tem?«

»Kaj menite,« nadaljuje sužnja, »ko bi bil pa ta slepar Vašemu sinu nadel svoje lastno ime? — in če je to tako, imamo izvrstno sredstvo, da ujamemo sleparja; hočem Vam ga pa le čisto na skrivnem povedati.«

Sultanka se skloni k sužnji in le-ta ji zašepeta na uho neki nasvet, ki ji je menda ugajal, zakaj odpravila se je takoj k sultanu.

Sultanka je bila modra žena, ki je dobro poznala slabe strani sultanove in jih znala izkoristiti. Zato se mu je na vitez hotela vdati in sina pripoznati in si je izprosila samo en pogoj. Sultan, ki mu je bilo žal, da je vzkipeł proti svoji ženi, pristane na pogoj in ona pravi: »Rada bi oba prcizkusila, kako sta spretna. Kaka druga bi morda velela, naj sahata, se borita, kopje mečeta; toda to so stvari, ki jih zna vsakdo. Ne, hočem jima nekaj naložiti, kar zahteva bistroumnost. Vsak izmed njiju naj namreč izgotovi kaftan in hlače; hočemo videti, kateri jih naredi lepše.«

Sultan se je smejal in rekel: »No, ta je pa res modra, kar si si izmisllla. Moj sin naj tekmuje s tvo-jim norim krojačem, kateri napravi lepši kaftan? Ne, to ni nič.«

Sultanka pa se sklicuje na to, da je že vnaprej pristal na pogoj, in sultan, ki je bil vedno mož-beseda, se vda, čeprav je prisegel, da vendar ne bo pripoznal norega krojača za svojega sina, pa naj še tako lepo naredi svoj kaftan.

Iz naših društev

St. Vid nad Ljubljano. Pa sem jo zopet enkrat mahnil sem gor na »hudski odere«, iger so 8. nov. predstavili lankovo igr »Orobavi«. Slišim, da jo bodo ponavljali v nedeljo 22. 11. m. popoldne ob pol 4. In prav je tako. Tako lepe in v življenju posejajoče oderske igre že dolgo nisem videl. Krivico pridobiti denar, pa krivico pridobiti posestvo nima blagoslova božjega, nima sreče. To je glavna nauka igre, vredna, da bi jo ogledali vsi, ki jim življenje ni igra. Pa ti igralci! Krasno so izvršili svoje naloge. Nekaj mi pa ni všeč pri šentiviških igrah; naj se mi ne zameri, če govorim kar odkrito. Kadar pridem k igri v St. Vid, še prav nikoli se ni začelo ločno ob napovedani uri, in še vselej je bilo pri sicer samo za odrasle res poučeni igri navzočih ljudi cela množica otrok. Zakaj ta nered, ki uspehu igre mnogo škoduje? Naj se odpravi ta nered, pa bomo šentiviške igre radi in res s pridom obiskovali. V Ljubljani nam zapro gledališče, če pridemo prepozno. Zakaj bi se drugod oziroma na zamudnike? Sicer jih pa sami vzgajamo, če z ozirom nanje odlašamo z začetkom igre.

Virmaše. Gledališki odsek Kmetijskega društva Virmaše-Sv. Duh uprizori v nedeljo 22. novembra in v nedeljo 29. novembra ob 4 popoldne vojno dramo v 5 dejanjih: »Živ pokopani«. Ker je igra lepa, vas vabimo, da se udeležite te predstave.

Sv. Jakob ob Savi. Kat. prosv. društvo vprizori v nedeljo 22. novembra ob 3 popoldne rimsko igr v 7 slikah: »Mimo slave in časti«. Spisal Radeček. K zanimivi igri ste vabljeni vsi.

Velike Lašče. Prosvetno društvo vprizori v soboto, 21. nov. ob pol 8 zvečer in v nedeljo 22. nov. ob 3 popoldne v dvorani Zadrugnega doma v Vel. Laščah igr: »Črna žena«. Vabljeni!

Goranj grad. Naše prosvetno društvo priredi v soboto, 21. novembra zvečer ob 8 uri in v nedeljo, 22. novembra ob 3 popoldne veselo igr »Danes bomo tihi«, v dvorani. Ta igra se še sploh ni igrala v našem kraju, zato bo čisto nekaj novega. Tudi oder bomo prav okusno preuredili. Da ne bo nikomur dolg čas med odmori, bomo poskrbeli godbo. Prav vljudno vabimo vse sosede in domačine, da posetite našo igr.

Smartno pri Litiji. Martinova nedelja je za nas velik praznik. Žegnanje imamo. Kljub dežju je bila nabito polna cerkev zjutraj, popoldne pa dru-

štvena dvorana. Igrali smo Savinškovo »Izpod Golice«. Gorenske planine in njih ljudje so kar živele pred nami. Igrali so toplo in prijetno. Na splošno željo občinstva se igra naslednjo nedeljo ponovi.

Črnače. Kat. prosvetno društvo uprizori v nedeljo, 22. novembra veselo igr »Veleturist«. Predstavi bošča ob 3 popoldne in pol osmih zvečer. Prijatelji prosvete vljudno vabimo!

Podbrezje. Pevski odsek prosvetnega društva bo imel na dan sv. Cecilije, 22. novembra pevsko prireditev, pri kateri se vprizori tudi zanimiva spevoigra »Grof in opati«. Prireditve bo ob 3 popoldne v gasilski dvorani. Vabljeni vsi!

Mekinj. Zadnjo pobinkoštno nedeljo pri nas imenujejo »potrkano« in si ljudje ta dan radi privoščijo kako zabavo. Z ozirom na to bo naše Prosvetno društvo pod režijo društvenega predsednika uprizorilo 22. novembra ob pol štiri popoldne veselo igr »Scapinove zvijače«. Sedeži bodo po 7, 6 in 5 Din; stojišča po 4 in 3 Din. — Vabimo!

Preska. Na splošno željo ponavlja fantovski odsek prosvetnega društva v Preski v nedeljo 22. novembra popoldne ob 3 igr »Črnogrobski razbojnik«. Prijatelji odseka pridite!

RADIO

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13 Čas, spored, 13.15 Plošče, 14 Vreme, borza, 17 in 22 Čas, vreme, poročila, spored. — Četrtek, 19. novembra: 18 Radijski orkester, 18.40 Slovensčina za Slovence, 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Deset minut zabave, 20 Koncert pevskega zbora »Grafike«, 20.45 Plošče, 21.15 Kitar in mandolina, 22.15 Radijski orkester. — Petek, 20. novembra: 11 Solska ura, 18 Osnovna šolska izobrazba žene, 18.20 Plošče, 18.40 Francoščina, 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Zanimivosti, 20 Prenos, 22.15 Angleške plošče. — Sobota, 21. novembra: 18 Radijski orkester, 18.40 Elektrifikacija Dolenjske, 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Pregled sporeda, 20 O zunanji politiki, 20.20 Muzikalni pisan večer, 22.15 Radijski orkester. — Nedelja, 22. novembra: 8 Plošče, 8.30 Telovadba, 9 Čas, poročila, spored, 9.15 Prenos cerkvene glasbe, 9.45 Verski govor, 10 Plošče, 10.30 Zbor koroskih pevcev, 11.20 Plošče, 11.30 Gasperček, 12 Plošče, 16 Ženska ura, 16.20 Reprodukcijski koncert, 17 Kmetijske ura: Uspehi letošnjega čebelarstva, 17.20 Orglice in harmonika, 18 Radijski orkester, 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Slovenska ura, 21.30 Skladbe in venčki An-

tona Jakla, Radijski orkester, 22.15 Skladbe Antona Jakla. — Ponedeljek, 23. novembra: 18 Zdravniška ura, 18.20 Plošče, 18.40 V Gregorčičevem rojstnem kraju, 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Zanimivosti, 20 II. koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta, 20.50 Plošče, 21.10 Radijski orkester, 22.15 Radijski jazz. — Torek, 24. novembra: 11 Solska ura, 18 Radijski orkester, 18.40 O islamu, 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Zabavni zvočni tednik, 20 Plošče, 20.15 Jurij Plevnar - drama, 21.15 Plošče, 21.30 Radijski orkester, 22.15 Radijski orkester. — Sreda, 25. novembra: 18 Umetnostna zgodovina, 18.20 Ročno delo, 18.40 Pravna ura, 19.30 Nacionalna ura, 20 Koncert zbora Glasbene Matice, 21 Koncert radijskega orkestra, 22.15 Radijski orkester.

DOBRO ČTIVO

k Nova igra za sv. Miklavža z naslovom »Ne beška atorja« (napisal Joža Vombberger) je ena izmed iger, ki jih odri tako pogrešajo. Ta igra je lahka, prijetna, z lepo socialno mislijo, napisana nahuč za Miklavžovo in zvezana z Miklavževim prihodom in obdarovanjem. Za letos je igra še v rokopisu in je na razpolago le majhno število izvodov. Zato naj odri, ki jo žela dobiti, čim prej sežejo po njej. Naroča in dobi se v Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani.

k Važno za kmetijske dolžnike. Jugoslovanska knjižarni v Ljubljani priporoča sledeče knjige in tielkovine, katere mora poznati sedaj vsak kmetijski dolжник: Uredba o likvidaciji kmetijskih dolgov, stane 3 Din; Pravilnik k Uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov, stane 6 dinarjev; ter Potrčilo, a katerim se potrjuje, da je bil kmet glasovni uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov (izdaja občina), komad 1 Din.

k Cerkvena glasba. Izšla je zbirka: »Po Mariji k Jezusu!« Deset cerkvenih pesmi. Zložil Ferdinand Keiner. Priredil St. Premrl; izdal in založil Viktor Čadež. Cena parituri 8 Din (glasovni). Razvrščene so pesmi tako: 2 božični, 2 obhajni, 1 postna, 1 velikončna, 2 smernični, 2 splošno Marijini. Ena od teh (postna) je samo za moški zbor, 4 so hkrati za moški in mešan zbor, ostale samo za mešan zbor. Besedilo je pri vseh pesmih ali čisto novo ali pa skoro nepoznano. Pesmi so zložene tako, da jih bo zmogel vsak zbor, in tako prijetno melodijozne, da se bodo brez dvoma splošno prijubile. Zbirka se dobi po naših knjižarnah, pri založniku pa samo v slučajno osebnega odjema. Topko priporočamo!

Drobtine iz framazonske družbe

IV.

Vsnakega bo gotovo zanimalo, kako je s framazonstvom v Jugoslaviji. Tudi to nam pove — kolikor se mu zdi namreč umestno — precej točno brat Stojković. Poslušajmo ga:

Najstarejše je framazonstvo na Hrvaškem, kamor je prodrlo že v drugi polovici 18. stoletja. Od l. 1759. do 1777. je bila osnovana tu cela vrsta lož. Najvnetejša organizatorja hrvaških framazonskih lož sta bila tedaj grof J. Drašković in vel. župan grof St. Njeki. Prvo ložo, »L'amitié de guerres« po imenu, so osnovali v Glini hrvaški častniki, ki so se za časa sedemletne vojne seznanili v Nemčiji s framazonstvom. Kmalu na to je bila (l. 1773.) ustanovljena loža tudi v Zagrebu, potem pa še v Varaždinu, v Osijeku, v Križevcih in v Otočcu. Razen Draškovića so bili izmed znanih Hrvatov člani teh lož grof A. Pejačević, St. Stratimirovič, Lj. Marić i. dr. Poslovala so deloma v francoskem in latinskem jeziku, največ pa v nemškem. L. 1777 se je vseh 7 hrvaških lož združilo v Veliko ložo, »In der Provinz der Freiheit« po imenu, z grofom Draškovičem na čelu.

Po Draškovićevi smrti (l. 1787) je začelo hrvaško masonstvo propadati, a je za časa francoske okupacije nekaterih jugoslov. dežel vnovič oživel. Pod varstvom in vodstvom »Velikega Orienta Francoske«, so bile osnovane lože v Dubrovniku, v Splitu, v Kotoru, v Zadru, v Karlovcu in v Ljubljani. V Ljubljani je obstajala framazonska loža »Zur Wohlthätigkeit und Standhaftigkeit« že od l. 1792. do 1795., a za časa Napoleonove Ilirije je bila osnovana najprej oficirska loža »La parfaite Amitié«, l. 1912. pa še loža »Les Amis du roi de Rome et de Napoleon« (t. j. loža »Prijatelj rimskega kralja in Napo-

leona«). Po odhodu Francozov l. 1813. so pa izginile tudi framazonske lože iz avstrijskih jugoslovanskih dežel.

Kmalu za Hrvaško se je pojavilo framazonstvo tudi v — tedaj še turški Srbiji, kjer je že na koncu 18. stol. obstajala loža in združevala v masonskem bratstvu Srbe, Turke in Grke. Iz prve dobe srbskega framazonstva ni natančnejših podatkov, le to je gotovo, da je obstajala v Belgradu loža še l. 1848. in framazona sta bila skoro gotovo Dositej Obradović in knez Mihajlo. Nato izginejo o srbskem framazonstvu za par desetletji vsi sledovi.

Pojavi se pa protozidarstvo kmalu zopet na Hrvaškem, kjer avstrijska prepoved framazonstva ni več veljala. Že l. 1872. je bila osnovana loža najprej v Sisku pod varstvom ogrske Vel. lože, nato pa še v Zemunu, dočim se v Zagrebu še ni mogla živjeti.

Skoro istočasno se je oživelo framazonstvo tudi zopet v Srbiji. Pod vplivom nekaterih Italijanov je bila l. 1876. vnovič osnovana loža v Belgradu z imenom »Svetlost Balkana«. Delovala je pod laškim varstvom. Njen prvi mojster je bil dr. M. Polak, članov je imela pa kmalu 46. zlasti profesorjev. Ker se je članstvo hitro množilo, je bila l. 1881. osnovana še druga belgrajska loža, »Srbska zadruga«. V naslednjih par letih sta obe zaspali, zato se je pa osnovala nova, »Sloga, rad i postojanstvo« po imenu, ki je delovala tudi pod italijanskim varstvom. Njej se je postavila že l. 1890. ob strani še nova loža »Pobratim«, ki deluje še danes. Mojstroval ji je dolgo let guverner naše »Narodne banke, Djordje Vajfert« ki je postal po vojni tudi veliki mojster jugoslovanske Velike lože. Tudi v tej loži so bili posebno številni profesorji in učitelji. Sploh vidimo, da tvorijo profesorji pri nas do današnjega dne prav bistveni del framazonstva.

Iz Belgrada se je razširilo potem framazonstvo še v Niš (loža »Emanjace«, ust. l. 1892.), a

ko je l. 1899. tedanji prosvetni minister A. Djordjevič, sam framazon v obširnem govoru v narodni skupščini navdušeno zagovarjal framazonstvo, je to v Srbiji še hitreje in bolj nemoteno napredovalo.

Vzporedno je napredovalo tudi hrvaško masonstvo, ki je v teh letih tudi izgubilo svoj nemški, latinski in francoski značaj ter si prevzelo hrvaškega. Nehrvaške lože so polegoma zadrmale, zato je bila pa že l. 1892. osnovana v Zagrebu loža »Hrvatska Vilas«. Njen mojster je bil prof. dr. Iv. Vojnovič. Ker so ji delale oblasti nekaj stitnosti, se je l. 1904. združila z nekdanjo ložo v Sisku ter se prekrstila v »Ljubav k bližnjemu«. Imela je kmalu 90 članov in že leta 1912. si je zgradila v Zagrebu celo lasten framazonski dom, naslednje leto je pa izšla iz njenega naročja še nova loža »Maksimilian Vrhovac«. Tej je mojstroval znani pedagog, pisatelj Davorin Trstenjak, ki ga je izvolila za svojega častnega člana tudi predvojna slovenska liberalna učiteljska organizacija. Tudi v Osijeku je v teh letih nastala loža »Budnost«.

Jako so se gibali tedaj tudi vojvodinski masoni, ki so osnovali svoje lože v Vršcu (»Aurore«), v Somboru (»Budućnost«) in v Subotici (»Stvaranje«).

V Sloveniji se po odhodu Napoleona ni mogla osnoovati posebna loža, a posamezni masoni so bili člani zagrebških in drugih lož. Framazon je bil n. pr. pesnik Ant. Askerc.

Naravnost cvetelo je pa v zadnjih predvojnih letih srbsko framazonstvo. Samo v Belgradu sta bili osnovani še dve novi loži (»Šumadija« in »Ujedinjenje«), a tretja v Skoplju (»Kosovo«). Leta 1912. so si pa srbski masoni zgradili tudi svoj lasten framazonski dom v Belgradu, Studenčica ul. št. 46a. ter se istočasno osamosvojili izpod tujih protektoratov. Vse srbske lože so si ustanovile lastni »Vrhovni svet Srbije« pod Vajfertovim vodstvom. Od tedaj je

Važen dan za Suho krajino

Nič ne pretiravamo, če trdimo, da je Suha krajina, kraška visoka planota med ribniško dolino in dolino reke Krke, eden najrevnejših in najbolj zapostavljenih predelov naše dežele. Dvajset in več kilometrov daleč od železnice, brez cest, brez vseh pridobitev modernega časa, živijo tu tisoči in tisoči prebivalcev v poštenju, v trdem garanju od zore do mraka, — a pozabljeno od vseh, ki so dolžni trpečemu ljudstvu pomagati. Da bi vsaj vodo imeli! Kamenita kraška zemlja ne pozna studencev. Ure in ure daleč lahko hodite, pa ne boate našli niti enega studenčka, niti kapljice tekoče vode. Le tu in tam boste našli kako lužo, kamor se ob nalivih steka voda s poljskih kolovozov. Te luže dajejo umazano, smrdljivo vodo za živino, za »pranje« in včasih tudi za ljudi. Ljudje pijo vodo iz kapnic, kamor se steka s slamnatih streh. Le prerado zmanjka te vode, ki je na povrhu še nezdrava. Saj je še vsem znan slučaj epidemije griže, ki je lansko leto razsajala po teh krajih in zahtevala 50 smrtnih žrtev. Najhujše je ob suši, ko se posuši zadnja kapljica vode po lužah in kapnicah in jo morajo ljudje voziti po tri in več ur daleč iz Krke po nemogočih kolovozih in klancih. V takih dneh se po celodnevem garanju na noč odpravijo cele kolone voz po vodo v Krko. Ko se zjutraj vrnejo, planejo razžejani ljudje in žival na to vodo in treba se je neredno takoj vrniti ure daleč po drugo vodo.

Odkar Slovenci politično živimo, je Suha krajina neprestano zahtevala: Dajte nam vodo, kakor ste ga dali že stotinam drugih, manj potrebnih krajev. In odkar hodijo različni politiki pred volitvami loviti naše glasove, so nas tudi vedno farbali z vodovodom. Tako daleč je prišlo, da smo nazadnje s krepelci nagnali vsakogar, ki nam je pred volitvami upal kaj ziniti o vodovodu. Le dvakrat smo res verjeli,

da bo kaj. Prvič je bilo to neposredno pred svetovno vojno, ko je naš veliki prijatelj dr. Lampe napravil veliki načrt za preskrbo Suhe krajine z vodo in ki bi bil že gotov, če bi ga vojska ne preprečila, in pa danes, ko je po nemurnem prizadevanju našega velikega prijatelja dr. Kulovca in po odločbi našega bana dr. Natlačena storjen prvi resen korak k uresničitvi naših dolgoletnih želja.

Pred nekaj dnevi je banovina kupila vodo v Globoču pri Zagradcu, ki bo polnila vodo za vso Suho krajino. To dobro, zdravo vodo bodo z električnimi črpalkami dvignili v glavni rezervoar na Stražnem vrhu nad Ambrusom. Od tam bo tekla voda v naslednje vasi: Primčavas, Višnje, Brezovdol, Bakerc, Viseje, Gradenc, Malo in Veliko Lipje, Plešivica. Za vasi Zvirče, Prevole, Seč, Polom, Pleš, Sela, Vrh, Ratje, Lopata, Hinje, Hrib, Lazina, Smuka, Stari in Novi Log pa bodo črpali vodo v Višnjah v drugi rezervoar, ki bo napravljen na hribu med Višnjami in Zvirčem tako visoko, da bo voda dosegla vse omenjene vasi. K črpalki na Višnje bodo morali speljati tudi elektriko z Zagradca. Vode bo dovolj. Preračunano je za vsako osebo 40 litrov vodne dnevno, za veliko žival 50, za malo pa 15 litrov. Seveda so mislili tudi za 50 let naprej in računali s prirastkom prebivalstva in živine.

Drugi del vodovoda bo pa preskrboval z vodo kraje: Grintovec, Zagradec, Fužina, Dečja vas, Drašča vas, Klečec, Šmihel, Deševa vas, Budganja vas, Stranska vas, Zužemberk, Prapreče, Stavča vas, Jama, Dvor, Podgozd, Gor. in Dol. Kot itd. V tej skupini pripravljajo za trg Zužemberk lastno vodovodno napravo, ki bo zgrajena tako, da se bo dala pozneje brez težav priključiti na glavni vodovod, bojimo se

samo, da ne bi napredni purgarji v Zužemberku odklonili vodo, ki bo okužena z žrtvami in delom klerikalcev...

Dan, ko je bil napravljen prvi korak k uresničitvi naših dolgoletnih želja, bo ostal z zlatimi črkami zapisan v zgodovini siromašne Suhe krajine.

Naša iskrena želja je, da bi čim prej zavih-teli naši delavci krampe in lopate in da bi kmalu pritekla voda vsaj do središča Suhe krajine. Ze s tem bi nam bilo ogromno pomagano. 26 milijonov dinarjev bo stal ves vodovod in več let dela bo treba, da bo dovršen. Samo mi znamo ceniti prav, kaj pomeni kaplja dobre vode, zato nas drugi ne bodo mogli razumeti, ko izražamo svojo hvaležnost vsem, ki so nam v tem oziru pomagali.

Otvoritev Vajenskega doma v Ljubljani

Dne 15. novembra 1936 so blagoslovili in otvorili Vajenski dom v Ljubljani, kjer naj bi se vzgajali v slovenskem katoliškem duhu naši obrtniški vajenci. Navzoči so bili zastopniki raznih oblasti in društev. Prišel je tudi naš ljudski ban dr. Natlačen. Blagoslovitev je ob spremstvu dveh gg. kanonikov izvršil g. knezoškof dr. Rožman, ki je izgovoril ob tej priliki tudi sledeče pomenljive stavke:

Novi dom je posvečen Kristusu Delavecu. Ta naziv za našega Odrašenika sicer ni tako običajen, toda Kristus sam si je izvolil delavski poklic. Do svojega 80. leta je bil rokodelce, nato pa je do svojega križanja delal kot duševni delavec, kot oznanjevalec. Bog sam je v svoji neskončni modrosti določil delo za človeka dostojanstveno. Kristus pa je s svojim zgledom ovrgel poganstvo naziranje, da je delo nekaj sramotnega. Poklic tesarja, ki si ga je Kristus izbral, jasno priča, da je naš Odrašenik spoštoval rokodelsko delo. Če bi vsi ljudje izpolnjevali tieste naloge, ki nam jih je Bog dal, namreč, da vsi delamo po svojih močeh in da gradimo in tvarino preobražamo v boljše namene, bi svet bil danes bolj popoln in bolj skladen, kakor pa je. Sleherni mora delati in izpolnjevati to, kar mu je dolžnost, nihče, kdor more delati in kdor ni nesposoben za delo, se temu ne sme odtegovati. Toda Bog je dal še drugi ukaz! Delo mora svojega delavca preživljati. V svetem pismu je zapisano: Gorje tistemu, ki delavcu odtrguje zaslužen plačilo! Vsak delavec, bodisi kateregakoli poklica, mora zaslužiti toliko za življenje, da se dostojno preživlja sam ter da si more tudi osnovati lastno družino.

Bog pa je dal človeku še drugo nalogo pri delu: Vsako delo je brezplodno, če ni izpolnjeno z božjim duhom, in sleherni delavec se mora pri svojem delu od ure, ko vstane in do ure, ko zaspi, zavedati, da je njegovo delo Bogu všeč in da je koristno. Od vladarja pa do cestnega pometalca moramo vsi delati v božjem duhu. Zalostno pa je danes, ko ne dobe dela in ne zaslužka tisti, ki bi radi delali. Človeštvo doživlja stisko, kakršne od Noetovih časov še ni doživelo. So nekatera znamenja, ki kažejo na izboljšanje, vendar pa moramo le z božjim poslanstvom v sebi izpolniti in popraviti to, za kar v tej stiski še trpimo. Še tako globoki človeški načrti so majhni pred večno Modrostjo, ki je človeštvo določila njegove dolžnosti in pravice.

masonstvo v Srbiji še hitreje napredovalo. Njegovo delo je bilo izredno živo na vseh poljih, ker so stremeli krepčevati a framažonskim duhom vso srbsko javno življenje. Osnovali so najprej: »Prosvetno biblioteko« za izdajanje knjig, nato »Socialno društvo«, ki je vezalo izobraženstvo, potem »Društvo Sv. Save« z večerno šolo, z dijaškim konviktom in zasebnim učiteljskim. Osnovali in podpirali so razen navedenih še več drugih ustanov, deloma jih pa tudi vodili.

V. Med vojno je masonska organizacija, zlasti srbska, precej trpela, ni pa zaspala. V begu-stvu so stali srbski framažoni v živi zvezi z raznimi svetovnimi masonskimi organizacijami ter skušali potom njih delovati za srbsko stvar. Hrvaški framažoni so se pa l. 1917 osamosvojili od ogrskih.

Med srbskimi in hrvaškimi ložami so vladali že pred vojno vzajemni odnosi, a po vojni so se bratje jako hitro sporazumeli in zedinili. Ze dne 9. junija l. 1919. se je vršilo v Zagrebu zborovanje vseh srbskohrvaških framažonskih lož, na katerem so soglasno sklenili zedinjenje in osnovanje posebne »Velike lože Srbov, Hrvatov in Slovencev, Jugoslavijac«. Njen sedež je postal Beograd, a veliki mojster je večkrat omenjeni bivši guverner naše Narodne banke, Djordje Vajfert, častni član nekaterih belgrajskih lož. Jugoslovanska Velika loža je bila kmalu priznana od vseh svetovnih Velikih lož in je navezala tesne stike z 80 izmed njih. Sprejeta je bila seveda v »Internacionalno masonsko asocijacijo« s sedežem v Ženevi! Ta naša Velika loža je združevala že l. 1925. osemnajst jugoslovanskih lož z nad 1000 člani, in sicer lože:

1. Sloboda-Rad-Postoj. v Beogradu ust. l. 1883
2. Pobratim „ „ „ 1890
3. Šumadija „ „ „ 1919
4. Istina „ „ „ 1920

5. Preporadnja „ „ „ 1925
6. Dositej Obradović „ „ „ 1925
7. Maksimilian Vrhovac v Zagrebu „ „ „ 1919
8. Pravodenost „ „ „ 1919
9. Ivan grof Drašković „ „ „ 1919
10. Aurora v Vrhu „ „ „ 1905
11. Budućnost v Somboru „ „ „ 1909
12. Stvaranje v Subotici „ „ „ 1910
13. Kosovo v Skoplju „ „ „ 1910
14. Budnost v Osijeku „ „ „ 1912
15. Ivanjski križec v Karlovcu „ „ „ 1922
16. Sloboda v Durovaiku „ „ „ 1924
17. Stratimirović v Novem Sadu „ „ „ 1924
18. Petar Mrkonjić v Sarajevu „ „ „ 1925

Ze tedaj so se vršile priprave za ustanovitev novih lož še v Kotoru, Beogradu (»Ujedinjenje«), v Zagrebu (»Prometej«), v Splitu (»Jadranc«), v Vel. Beckereku in drugod. V zadnjih letih so bile osnovane še mnoge druge framažonske lože po vseh večjih krajih Jugoslavije, med drugimi tudi v Ljubljani, tako da je danes preprežena pač vsa država z ložami.

Zal, da javnost ne izve točna imena živčnih framažonov, kajti jasno je, da bi tudi pri nas marsikdo rad vedel kdo vse so v naših ložah, o katerih brat Stojković na vsaki strani trdi, da je njih namen v prvi vrsti skrbeti za zmago in uveljavljenje človekoljubja, prosvete in svobode. Zlasti o svobodi ve povedati jako mnogo. Pravi tudi, toda vsaj nam se zdi, da pa svoboda istočasno jako nazaduje. V kakšni zvezi so torej tu besede in dejanja framažonov?

Danes čez 14 dni bomo pričeli v »Domoljubu« objavljati znameniti roman nemškega pisatelja Ganghoferja

»MARTINJKLOSTER«.

Povest uživa svetoven sloves. Gotovo bo zanimala tudi slehernega našega naročnika. Opozorite na to povest tudi one, ki našega lista še nimajo, da si ga morejo pravočasno naročiti.

IZ ŽIVLJENJA KMEČKIH ZVEZ

Važna navodila kmetom-dolžnikom

Kljub vsem člankom, ki so dosedaj že izšli v »Slovenec« in »Domoljub« in ki razlagajo posamezna določila uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov je vendar ostalo za priprostega človeka še precej nejasnosti. Kmečka zveza, ki si je nadela nalogo, da svojim članom kmetom pomaga tudi pri informacijah o tej stvari je do danes prejela nebroj prošelj katerih pa ne more rešiti z osebnim odgovorom. Iz vseh prošelj razvidimo, da skoro pri vseh prošeljih manjka osnovnega pregleda in poznanja uredbe.

Ker pa se kmetje bojijo, da ne bi zamudili rokov, ki z uredbo niso enotno določeni, se zato kaj k različnim zakonitim pisarjem, ki so se pojavili v zadnjem času iščejo pri njih razlag, za katere nikakor niso upravičeni. Škoda je težko priloženega denarja, ki ga dajejo kmetje tem ljudem, saj imajo svoje zavode, stanovska društva in sodišče na razpolago, da povprašajo za nejasne slučaje. Predvsem pa je danes uprav Kmečka zveza kot stanovska organizacija vseh kmetov tista, ki gre kmetom v vsakem oziru na roke, pa jih bo tudi sedaj podučila v vsem kar želijo. Vseled tega pričujemo sledeči članek, s katerim upamo razjasniti še ostale sporne točke iz uredbe in pravilnikov.

Predvsem je treba omeniti, da uredba navaja v glavnem pet vrst upnikov, in sicer:

1. Zavarovalni zavodi in različne ustanove (delavski, cerkvene, kulturne),
2. denarni zavodi in kreditne zadruge,
3. Privilegirana agrarna banka,
4. Državna hipotekarna banka,
5. ostali upniki (predvsem zasebniki).

Poleg tega pa obravnava uredba tudi dolžnike, katerih zavezanost je nastala vsled kupnine zemljišča, ki je bilo postavljeno pod agrarno reformo.

Odplačevanje dolga je pri vsakem izmed naštetih upnikov drugačno in tudi postopanje ni v vseh teh primerih enako.

1.

Upnik: zavarovalni zavodi

Kmet, ki je dolžan tem upnikom se mu dolg ne zniža, ampak plača dolg v 12 letih po 3% ne obrestni in to tako, da za leto plača samo obresti, in ostane glavnica nespremenjena, prihodnja leta pa odplačuje obresti in glavnico. Ti zavodi so torej po uredbi zaščiteni, vendar ima zato vsak dolžnik, ki misli, da je njegov upnik zavod te vrste pravico obrniti se na pristojno srezko sodišče, ki bo ugotovilo kakšne vrste zavod je to. Pripominjamo, da tovrstni zavodi ne pridejo pod privilegirano agrarno banko.

Upnik: denarni zavodi

Pri upnikih te vrste pa je treba razlikovati, ali znaša dolg do — ali preko 25.000 Din, katere vsota je mišljena kot skupni dolg pri vseh denarnih zavodih (ne tudi pri zasebnikih). Če znaša dolg do 25.000 Din bo Privilegirana agrarna banka

Vzrok mnogih obolenj

leži večinoma v slabi in neredni prebavi, ki tma za posledico nakopičenje telesu škodljivih snovi v organizmu, ki je na ta način oviran v svojem rednem delovanju. Zato je potrebno, da se predvsem skrb za temeljito čiščenje. S tem vzdržujete telo zdravo in odporno. V to svrhu dobro služijo »Planinka« čaj Bahovec, vsled svojih preizkušenj in zdravilnih sestavin delov. To ima že po 6-12 tedenskem zdravljenju za posledico izboljšanje vsega organizma, a posebno pri onih osebah, katere trpe od slabe prebave, slabega delovanja črevesja in napetosti telesa, omotici, glavobolu, nespečnosti in zgagi, hemeroidih in odebolenju.

Zahtevajte v apotekah izrecno le »Planinka« čaj Bahovec, ki se ne prodaja odprt, temveč samo v zaprtih in plombiranih paketih po Din 20—, polovičnih paketih po Din 12— in poskusnih vrečicah po Din 350 z napisom proizvajalca: Lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana. Kongresni trg.

Reg. S. br. 29751/35

ka BRIDA črtala dolg za 50%, potem ko bo dobila od zavodov poročila. Ti pa morajo poslati potrdila v treh mesecih po uveljavitvi pravilnika, to je do 31. januarja 1937. Pri dolgu te vrste ni drugega dela, kot dobiti od občine potrdilo, da je dolžnik kmet po uredbi. Z plačilom prvega obroka pa se ne bo čakalo tri mesece, ampak mora ustanova — upnik — dolžnike do 20. novembra sama pozvati da plačajo prvi obrok, ki pa ne bo točno izračunan, ampak bo samo kot začasno odplačilo, dokler Privilegirana agrarna banka, ne bo naredila dokončnega izračuna. Ko bo namreč ta gotov se bo prvi obrok vzel v račun in če bo večji kot bi znašal po končnem izračunu bo vrnjen dolžniku ali pa ga bo Privilegirana agrarna banka štela v dobro za obrok v prihodnjem letu. Ta prvi obrok se računa od znižanega dolga in v njem so zapodane obresti — ki so pri teh upnikih 4 in pol odstotne in del glavnice. Radi tega se torej pravi, da se plača kot prvi obrok 10.50 Din od vsakih 100 Din.

Bolj zamotan pa je, če je dolg pri denarnem zavodu večji kot 25.000 Din. V tem slučaju je treba namreč delati prošnjo na srezko sodišče, ki je pristojno za dolžnika in to zniža dolg največ za 30%. Z ozirom na prejšnji odstavek pa pripominjamo, da če znaša dolg preko 25.000 Din s tem, da se prišteje tudi dolg pri zasebnikih (ker drugače bi bil izpod 25.000 Din) prošnja za znižanje ni treba delati in velja vse, kar je bilo povedano v prejšnjem odstavku. Prošnja naj se sestavi nekako takole:

Sreskemu sodišču v
Podpisani dolgujem, kot to izhaja iz priloženega seznama denarnemu zavodu
Din iz posojila (ali česar koli drugega), ki sem ga najel dne denarnemu zavodu Din t. t. d. (naštet je vse upnike po vrsti).

Dolg znaša torej preko Din 25.000. Jaz sem kmet po uredbi, izpolnjujem vsa določila uredbe, iz priloženih listin pa je tudi razvidno moje slabo gnetno stanje in številna družina. Na podlagi tega prosim, da se mi zniža dolg v smislu čl. 24-1 uredbe za 30%. Prošnje glavnice dolga z obrestmi (in stroški) nikakor nisem v stanju plačati, ne da bi bil nevarno ogrožen obstanek moje kmetijskega posestva in moje družine.

Pod prošnjo je naštetih kot priloge vse listine, o katerih smo že pisali v zadnji številki »Domoljuba«, s podpisom prošnjika. Potrdila se dobijo deloma na občini, deloma jih izpolni kmet sam. Prošnja je treba vložiti do 31. decembra 1936, vendar oni kmet, ki ne more spraviti do tega roka vsa potrebna potrdila skupaj, lahko vloži prošnjo vseeno, sodišče mu pa naznani rok, do katerega mora listine predložiti. Na to odredbo se pa ni treba zanašati, vsa potrdila je dobiti čimprej.

Lahko pa se zmanjša tudi dolg, ki znaša preko 25.000 Din za 50%, in to tedaj, če znaša več kot 50% vrednosti dolžnikove imovine. Tudi za ta slučaj je treba napraviti prošnjo, ki naj bi bila zupet nekako tako sestavljena:

Sreskemu sodišču v
Podpisani dolgujem kot to izhaja iz seznama, ki ga prilagam denarnemu zavodu Din
denarnemu zavodu Din zasebniku Din

Jaz sem kot kmet po uredbi in izpolnjujem vsa določila te uredbe. Ker pa znaša moj dolg več kot 50% vrednosti današnje moje imovine, kar bo ugotovila komisija za cenitev vrednosti zemljišč, prosim, da se mi z ozirom na to kakor tudi z ozirom na številno družino zniža dolg v smislu čl. 24-2 uredbe za 50%. V slučaju, da bi moral plačati vse neznani dolg z obrestmi in stroški, bi bilo uničeno moje kmetijsko posestvo in družina izpostavljena propasti in siromaštvu.

Pod to prošnjo je zopet zapisati kot priloge vse listine in jih priložiti k prošnji.

V tem primeru dobi sodišče poleg omenjenih listin od občine zapisnik, ki ga sestavi komisija, ki je ocenila zemljišče. Ta komisija ima tri člane, in sicer dva postavi občinski odbor, enega pa od-

Kmetje!

Vaša stanovska organizacija je
Kmečka zveza!

redi srezko načelstvo izmed prebivalcev dotične občine, ki niso ne upniki ne dolžniki po tej uredbi. Na podlagi vseh teh dokazov določi sodišče znižanje dolga, proti čemur se je pa možno pritožiti na okrajno sodišče. Sodišče ima navodila, zakaj se mora pri določanju znižanja ozirati.

Vse te dolgove namreč pri denarnih zavodih — in samo te — sprejme Privilegirana agrarna banka in kmet ni več dolžnik zavoda, ampak i privilegirane agrarne banke, kateri plačuje letne obroke, po pristojni davčni upravi. Za zavarovanje teh dolgov pa daje uredba Privilegirani agrarni banki pravico, vključiti se na vse nepremičnine vseh zavezanih oseb. Pripominjamo že, da vložitev prošnje ne vpliva na to, da ne bi bilo treba plačati do rešitve prvega obroka, tega je treba kot smo že preje omenili, plačati do 20. novembra 1936, in sicer pri dolgovih pod 25.000 Din od znižanega dolga, pri dolgovih nad 25.000 Din pa od neznižanega dolga.

Privilegirana agrarna banka in Hipotekarna banka

Dolg pri Privilegirani agrarni banki in pri Državni Hipotekarni banki za kmete ne pride toliko v poštev in zato bomo o tem govorili prihodnjik.

Ostali upniki (Zasebniki)

Važne določbe pa so zopet pri tej zadnji vrsti upnikov. Tu, kot je bilo že zadnjič povedano, pa ne igra vloga višina dolga, ampak razlog, iz katerega dolg izhaja. Če je kmet dolžan iz nakupa blaga na up, ali iz obrtnega dela, ne uživa zaščite in mora plačati ves dolg v 12 letih, vendar brez obresti. Dolg iz vseh ostalih pravnih razmerij pa se zniža za 50% in plačuje s 3 odstotnimi obrestmi v 12 letnih obrokih. S prvim obrokom se že plača del glavnice. Pri tem zadnjem slučaju pa nalaga pravilnik v dolžnost upnikov, da po obrazcu, ki ga predpisuje pravilnik, napišejo v dveh izvodih novo obveznico za 50% znižani dolg, katere pošljejo občini. Občina en vzvod pošlje kmetu-dolžniku v podpis in ga pozove, da se izjavi, če kaj ni v redu. Hkratu mora podpisati tudi porok. Če se s tem izvrši zamenjava v redu, izroči upnik staro obveznico dolžniku. Če pa občina ne more tega mirno rešiti, preda zadevo pristojnemu sreskemu sodišču. Dolžniki imajo torej pri zasebnikih dobiti samo potrdilo, da so kmetje po uredbi.

Pri zasebnih upnikih pa je ta posebnost, da dolžnik, ki je v boljšem položaju kot upnik, ne spada pod uredbo, drugič da lahko upnik dokazuje pri sodišču, da mora dolžnik plačati več kot 50%, in tretjič, da sme tudi dolžnik dokazovati, da ne zmora plačila niti 50% znižanega dolga. Vse to dokazovanje velja samo eno leto, ko dobi uredba pravno moč.

Omeniti bi še bilo, da če dolžnik ne plačuje obrokov v redu, pridobi upnik takoj pravico zahtevati plačilo vsega ostanka z izvržbo najprvo na premlenine, nato pa tudi na nepremičnine. Zapomniti si je tudi, da so vsi posli, vse listine in vsa navodila, ki se tičejo uredbe, kolikor prosta, kakor tudi, da se dolg do 250 Din ne šteje kot kmetijski dolg po uredbi, in da se dolg preko tega zneska in do 500 Din (tudi po znižbi) plača v dveh enakih letnih obrokih brez obresti.

Za jesen in zimo

priporoča **F. I. GORIČAR**

Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

veliko izbira blaga za moške obleke in površnike, za ženske obleke, plašče in kostume. Trpežne flanelne, barhente, žamete, flanel rjuhe, kovrte, deke, triko perilo, volnene jopice, nogavice, rokavice in razno drugo zimsko blago.

Velika izbira dežnikov od Din 36— dalje. Izgotovljene otroške in damske plašče ter hubertuse.

Vse, kar rabite v običajnih potrebščinah, dobite v tej trgovini v ogromni izbiri, po tako nizkih cenah kot nikjer drugje. Vsa, kdor nakupi nad Din 100—, dobi primeren nameček, ako se sklicuje na ta inserat.

ALI SI ŽE POSTAL ČLAN KMECKE ZVEZE?

Križanka „November“

Vodoravno: 1 električna struja, 5 šebel, 8 sedež dravke banovine, 11 doba, 12 oča, 14 letopis, 17 veznik, 19 predplačilo (mesto končnega a: e), 20 ploskovna mera, 21 del noge, 23 naj — srbohrvatsko, 25 turški oblastnik, 26 glas, 27 »vokov«, 29 barva, 30 število, 31 mila, 33 dt, 34 plačilno sredstvo, 36 glasbeni izraz, 37 sdravilo, 39 član katoliške cerkve, 42 razjeda železo, 43 semlja.

Navpično: 1 kratica: tega leta, 2 del voja, 3 domača žival, 4 deciliter, 5 član družine, 6 števnik, 7 trdilna členica, 9 pokrajina v Jugos-

1	2	3	4	5	6	7
8		9		10		
11				12		
13		14		15		16
17	18		19			20
21		22		23	24	
25				26		
27		28		29		
30		31	32			33
		34			35	
	36			37		38
39			40			41
42				43		

slaviji, 10 slovenski pisatelj, 13 človek, ki se hiti, 15 glej 20 vod, 16 strašno orožje, 18 teženje, 20 ozvok — tujka, 22 potočna žival, 24 etik, 28 dimnikarsko orodje, 29 naočniki, 32 osebnostni znak, 34 dobič, ko postaneš samostoj, 35 stvari, 36 mesec, 38 klica, 39 kratica, 40 lastnoročno, 41 no.

Rešitev križanke „Časopisi“

Vodoravno: I, II, III »Slobo časopisje je velik strup za naroda, 2 ded, 3 kis, 5 oko, 7 tenor, 8 dan, 9 ter, 14 kor, 15 Ana, 17 srp, 18 petek, 20 aga, 22 sovi, 24 s. r., 25 up, 27 enak, 33 elita, 34 eta, 35 pov, 36 floka.

Navpično: 1 velik, 3 koleno, 4 soboli, 1 slo, 6 oris, 8 dar, 10 rja, 11 čop, 12 Peter, 13 ena, 14 krilo, 16 agent, 17 svel, 18 prst, 19 kupa, 21 anal, 22 sel, 23 ovi, 24 SKA, 28 ara, III je, 30 ta.

Z občinske deske

Šolski proračuni za leto 1937-1938 po novi banovinski uredbi. Najvažnejša naloga, ki jo morajo do konca tega meseca opraviti krajevni šolski odbori, ki so sestavljeni po veliki večini iz vrst občinskih odbornikov, je sestavljen šolskih proračunov za leto 1937-38. Ker je izšla nova uredba o vzdrževanju narodnih šol (Službeni list, 19. sept. 1936, št. 76), za katero je banovina prevzela nase stroške za osebne in stvarne izdatke, zato je posebno važno, da se z navodili, ki jih v naslednjem navajamo, seznanijo posebno dobro vsi udje krajevnih šolskih in občinskih odborov. Dokler so bile naše občine majhne, t. j. do uveljavitve novega občinskega zakona leta 1933, so morale naše občine skrbeti večinoma za 1 šolo, k večjemu za 2, ki so bile na občinskem področju; danes pa so redke občine pri nas, ki bi bile dolžne skrbeti samo za 1 šolo, največ občin mora skrbeti vsaj za 2, veliko pa jih je, ki morajo skrbeti za 3 ali še za več šol, ki so po novem občinskem zakonu, ki je povečal obseg občin, prišle pod območje ene upravne občine. Za vzdrževanje šol je šlo doslej največ občinskega denarja, povprečno do dve tretjini in še čez vseh občinskih izdatkov. Nujno je zato bilo, da je končno banovina prevzela precejšnji del teh izdatkov na svoja ramena. Navedena uredba, ki se bo začela izvajati s 1. aprilom prihodnjega leta, pomenja zategadelj za naše občine veliko olajšanje, nasprotno pa je banovino veliko breme, posebno če ji država ne bo nič pomagala pri pokrivanju stroškov za šole.

V naslednjem podajamo samo najvažnejša navodila za sestavo in predložitev šolskih proračunov za leto 1937-38. Šolski proračun se bo po novi uredbi delil v dva dela: a) v proračun A za zidanje, prezidanje šolskih poslopij in drugo, ki ga krijejo še nadalje vsolane upravne občine, in b) v proračun B za osebne in stvarne izdatke, ki ga krije banovina.

Proračun A predloži krajevni šolski odbor po olrajnem načelstvu banovinskemu šol. odboru v odobritve v 3 izvodih, in sicer za prihodnje proračunsko leto najkasneje do 30. nov. 1936. — Krajevni šolski odbor mora takoj po proračunski seji poslati po 1 prepis proračuna vsem prizadejim upravnim občinam v predhodno razpravo in z dostavkom, da je vložiti zoper predloženi proračun morebiten ugovor v roku 15 dni na banovinski šolski odbor. Krajevni šolski odbor mora nadalje v sporazumu z vsolanimi upravnimi občinami sestaviti gospodarski načrt za več let, po katerem naj se v prihodnje opravljajo vsa večja potrebna dela pri šoli, na pr.: zidanje in prezidanje šol, prireditve ali preureditve učiteljskih stanovanj, zbiranje stavbnih skladov itd. Pri sestavi šol. proračunov mora v splošnem veljati načelo strogega varčevanja, dokler ne prebrodimo stisk sedanjega gospodarskega položaja.

Proračun B sestavi šolski upravitelj po tem, ko se je o njem posvetoval s svojim učiteljskim zborom. Krajevni šolski odbor ga nato pregleda, in sicer v isti proračunski seji, na kateri je obravnaval proračun A, in stavi svoje pripombe v zapisnik proračunske seje, ki ga je treba v 2 izvodih priložiti proračunu. Proračun B mora krajevni šolski odbor predložiti listu s proračunom A okr. načelstvu v 4 izvodih za končni pregled in v odobrenje banovinskemu šol. odboru. Tudi pri sestavi tega proračuna mora šola šol. upravitelja, kakor tudi udje krajevnih šol. odborov, varovati načelo varčevanja. Posamezne proračunske postavke je treba stvarno utemeljiti in jih obrezati v zapisniku. (Proračunu je treba priložiti tudi prepis konferenčnega zapisnika učiteljskega zbora, v kolikor se namreč zapisnik namena na proračun.)

Zvišanje proračunov A in B za leto 1937-38 z ozirom na proračun za leto 1936-37, se po pravilu ne bo odobravalo.

Zvišanje proračunov A in B za leto 1937-38 z ozirom na proračun za leto 1936-37, se po pravilu ne bo odobravalo.

UNZ-K-ZNO
UNZ-K-ZNO
UNZ-K-ZNO

DROBTINE

Lesena ura. V nekem moskovskem muzeju lahko občuduješ mojstrsko delo ruske kmečke pridnosti, 3-centimetersko žensko uro, ki je vsa tudi v svojem notranjem mehanizmu iz lesa. Izdelal jo je kmet Bronikov, in sicer je začel leta 1827 in končal šest let pozneje. V svojem življenju je napravil deset takšnih ur, ki so jih kot redkost zelo iskali. Eno si je omislil celo japonski mikado. Najlepše pa je to, da moskovska unika navzlic svojemu nenevarnemu materijalu še danes brezhibno deluje.

Berač. »Ali naprosjate čez dan toliko, da se morete preživljati?« — »Navadno mi zadostuje. Včasih pa le moram dodati iz svojega.«

Trdnost jajčne lupine. Neverjetno, a vendar resnično je, da je jajčna lupina v primeru s svojo tankostjo pravi čudež trdnosti. Jajce prenese dosti, če ga ne meče naravnost v steno. V znanstvenem laboratoriju so jajce izpihnili in prazno lupino, ki so jo postavili pokonci, so obtežili. Držala se je kaj krepko, ker se je zdrobila šele pri obtežbi 15 kg! Tudi proti pritisku od znotraj je jajčna lupina izredno odporna. Pri tem poskusu so uvedli v prazno lupino skozi majhno luknjo gumijast balon. Napolnili so ga od zunaj z vodo in stopnjevali pritisk čedalje bolj. Lupina je vzdržala pritisk do 2 kg na kvadratni centimeter. Proti zunanjemu vodnemu pritisku je bila še odpornejša. Zdrobila se je šele pri pritisku 30 do 37 atmosfer.

Odkrije ruskega učenjaka. Na kongresu ruskih zdravnikov v Saratovu je sporočil prof. Citolvič, da se mu je posrečilo ugotoviti zgodnjo, t. j. pravočasno ugotovitev raka. Vdihavanje neznatne množine klora izzove pri človeku z rakastim naklonom pojav, ki se močno razlikuje od pojava pri krvi zdrave osebe. Ugotovitev je posebno važna zategadelj, ker pomaga spoznati rakasto obolenja že takoj v začetku bolezni. Iznajdba prof. Citolviča uporabljajo z velikim uspehom že v mnogih ruskih bolnišnicah in v kratkem jo bo začela proučevati ruska Zdravniška akademija.

sklega zbora, v kolikor se namreč zapisnik namena na proračun.)

Zvišanje proračunov A in B za leto 1937-38 z ozirom na proračun za leto 1936-37, se po pravilu ne bo odobravalo.

Za jesen in zimo!

Kvaliteta odločuje
pri nakupu naših površnikov.
Vsak površnik ima svojo
100% vrednost
Izvolite se prepričati tudi Vi,
milostljiva, o kakovosti in
dovršnosti našega kroja.

TIVAR obleke

Cepljene trte in sadno drevje

po sortimentu za Dravsko banovino nudi

Kmetijska družba, Ljubljana, Novi trg št. 3

Zahtevajte ceniki!

Ugoden nakup

manufakturnega blaga za zimske plašče in obleke,
flanelo, barhanta pri

Oblačilnici za Slovenijo

Ljubljana, Tyrševa 29 (hiša Gospodarske zveze).

Državnim uradnikom nudimo blago na razsežne
obroke.

Do preklica nudimo blago deloma tudi na hra-
nilne knjižice članic Zadrugne zveze v Ljubljani.

V vsako hišo Domoljuba!

»Domoljub« stane 36 Din za celo leto, za tuzemstvo 60 Din. — Izhaja vsako sredo. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«. Tel. 25-49.
Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnino, inserate in reklamacije sprejema uprava »Domoljuba«. Telefon 29-92.
Izdajatelj: Dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čed.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebnosti ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in urobo.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Delavske čevlje

od Din 100— naprej:
gozderje, škornje itd.
najboljše dobite pri
Jernej Jeraj. Zapoge
št. 10, Smlednik.

Prodaja se več eno ali
dvoaprežnih
različnih kož, 2 za-
pravljalne, več sani-
ter tudi konjske opre-
me po ugodni ceni. —
Ogleda se v Slomškovi
ulici št. 6.

Med in vosek kupuje

Oroslav Dolencec, Ljub-
ljana Wolfova ulica 10.
Prodaja vseh vrst sveč
in slaščic.

Služba dobi deklo na
tako. Franc Trilar,
Studenec št. 17, p. Dev.
Mar. v Polju.

Smoke dobite najce-
nejše in naj-
boljše pri M. Kompare,
Ljubljana, Pogatarjev
trg 1, in v Skočjaniu
pri »Kompareluc«

Hubertus suknjiče

zimske, nepremočljive
in vse vrste oblačila
po neverjetno nizkih
cenah dobite pri Pre-
skerju, Sv. Petra c. 14,
Ljubljana.

Pfaff - Singer

Šivalne stroje, malo
rabljene ženske, kro-
jaške in čevljarske po-
ceni kupite edino pri
»Promet« (nasproti Kri-
žanske cerkve). Tudi
ob nedeljah dopoldan.

Vajenca, zdravega in
poštenega za
sedlarsko obrt, sprej-
mem. Franc Polar,
Dravice št. 66.

Prat, liovica, črno,
belo, ze-
leno in živo rumeno
povzročite F. Oveku v
Kamnik.

Trgovina če gre ti sla-
bo in kupcev
nobenh več ni, naroči
oglas v Domoljubu, in
kmalu boš rešen skrbi.

Vrabcen zamahne - v sekundi 13-krat s perut-
nicami, če leti — seveda!

Za žganjekuho dobite brinje, slive in slive

v naj boljši kakovosti v Javnih skladiščih pri trdnji
Fran Pogacnik d. s. o. s., Ljubljana
Tyrševa (Dunajska) cesta št. 23

Sele v enajstem stoletju so začeli nositi no-
gavice. Pri so si noge ovijali s povoji.

Izbira ni težka,

kadar treba določiti časopis, v ka-
terem naj oglašuje trgovec ali obrt-
nik. Vsakdo bo pri tem upošteval
list, potem katerega bo prišel naj-
sigurnejše v stik z najširšimi kupno-
močnimi sloji prebivalstva. In to je
naš dnevnik »SLOVENEK«, ki ga
bere — posebno ob nedeljah — s
malo izjemami vsaka slovenska hiša.
En poskus Vas o uspehu prepriča!

Parnik iz lepenke. Parnik iz lepenke, ki ima
volj prostora za sto potnikov in opravi v minuti
vodi 90 km na uro, je izum ruskega inženjerja
Aleksandra Hartwiga. Svoj izum imenuje prepro-
sto »plastična masla«, a gre za lepenko, ki se na-
pravi pod velikim pritiskom v visoki vročini. Ne-
propustnost, izredna trajnost in neogorljivost so tri
temeljne lastnosti te mase. Parnik, ki ga je v mo-
delu inž. Hartwig zgradil iz te tvorine, ima obliko
vodnega letala brez kril. Pothuški prostorji so med
dvema plavalcema, ki merita 22 m v dolžino in sta
medsebojno zvezana z mostom. Pogoni dajejo
Dieslovi motorji, ki ženajo dva dvojna vijaka. V
plavacih so spušni prostorji Pullmannovega tipa,
nad njimi so potniški krovci, a v notranosti mosta,
ki veže plavca, je salon, restavracija itd. Ruska
vlada se zelo zanima za Hartwigove načrte in če
se obnesejo, bo dala zgraditi takoj več ladij tega
tipa za velika ruska celinska jezera.

Brinje, rozine, slive in dalmatin- ske liže

oddaja po ugodni ceni trvdka

Ivan Jelačin, Ljubljana, Askerčeva 1

V desetih letih enkrat človek potrebuje svo-
jega soseda.